

SKEPTIKKO

2/2012

TAIKAVARVULLA TOHTORIKSI?

SUURI
UFO-VALOKUVAUSKILPAILU

Sisältö

2/2012

Julkaisija: **SKEPSIS^{RY}** #96

PL 483, 00101 Helsinki
www.skepsis.fi

Päätoimittaja: Risto K. Järvinen

E-mail: editor@skepsis.fi

Toimitus: Närhitie 11, 01450 Vantaa

Toimitusneuvosto: Tapio Kortesaari, Heikki Nevala,
Jussi K. Niemelä, Minna Poutanen,
Tiina Raevaara.

Taitto: Tampereen seudun
Työllistämisyhdistys Etappi ry
Mediapaja / Anna-Liisa Ruhala

Piirroksat: Laura Kaselius
Kuvankäsittely: Jyri Karjalainen

Kaikki tässä lehdessä julkaistut kirjoitukset ovat kirjoittajien omia mielipiteitä, eivätkä välttämättä edusta toimituksen, Skepsiksen tai ECSO:n virallista kantaa.

(ECSO = European Council of Sceptical Organisations. Skepsis ry on ECSO:n jäsen.)

Skeptikko on sitoutunut noudattamaan Journalistin ohjeita ja Julkisen sanan neuvoston toimintaperiaatteita.

Painopaikka: PK-Paino
ISSN 0786-2571

Seuraava Skeptikko ilmestyy syyskuussa. Lehteen tarkoitettu materiaali tulee olla toimituksessa elokuun loppuun mennessä.

- 4 **Kari A. Tikkanen**
TAIKAVARVULLA TOHTORIKSI?
- 8 **Risto K. Järvinen**
INSINÖÖRI IHMETTELEE ISMEJÄ
- 11 **ADA**
SKEPPONEN
- 12 **SOKRATES-PALKINTO YLEN HYVÄLLE**
OHJELMALLE
- 14 **Risto K. Järvinen**
SELVÄNÄKIJÄ SELÄTTÄMÄSSÄ SKEPSIKSEN?
- 16 **Osmo Tammisalo ja Ville Piiparinen**
NAIMAİKÄISTEN USKONNOLLISUUS SUOMESSA
- 18 **Risto K. Järvinen**
SKEPTIKOT TAMPEREELLA
- 20 **Juha Leinivaara**
SKEPTIKOLLE SYYTE IHMEEN SELITTÄMISESTÄ
- 22 **SKEPTIKKO 20 V. SITTEN**
- 24 **IHME JUTTUJA**

- 26 **Jose Ahonen**
VUOROVAIKUTUS VAI VEDÄTYS
- 27 **Juha Leinivaara**
NASA JA SALATUT AVARUUSOLENNOT
- 28 **Pete Poskiparta**
KIRJAT: EI AIVAN TÄYTÄ ODOTUKSIA
- 30 **Risto K. Järvinen**
KIRJAT: KUOLLUT, JOKA TANSSI SUKKANSA PUHKI
- 32 **Risto K. Järvinen**
KIRJAT: HUUMORILLA USKONNOISTA

Kansi: Skeptikko-lehden ufo-valokuvauskilpailussa on tarkoitus löytää mahdollisimman vaikuttava kuva tunnistamattomasta lentävästä esineestä. Tämä esine ei ole tunnistamaton eikä lennä. Kyseessä on arkkitehti Matti Suurosen suunnittelema Futuro-talo, joka lanseerattiin vuonna 1968. Kuva on otettu näyttelykeskus Weegeen pihalla Espoossa, jossa konservoitu talo on avoinna yleisölle 16.9. saakka.

Kuva: Risto K. Järvinen.

SKEPSIS^{RY}

25 vuotta kysymyksiä

SKEPTIKKO-LEHDEN artikkeleista on vuonna 2000 alkaneella päätoimittajakaudellani tehty kantelu Julkisen sanan neuvostolle tiettävästi kaksi kertaa.

Vuonna 2006 Markus Lång kanteli Skeptikon numerosta 4/2005, jossa julkaistiin Jeja-Pekka Roosin kirjoitus *Långin väitöskirja tieteellisesti kyseenalainen*. Långin mielestä Roosin kirjoitus oli loukkaava ja epäasiallinen.

”Hänen puheenvuoronsa ei enää edusta tavanomaista tieteellistä kritiikkiä, vaan kirjoituksessa pyritään saattamaan minut kielteiseen julkisuuteen esittämällä virheellistä tietoa tohtorinväitöskirjani *Psykoanalyysi ja sen soveltaminen musiikintutkimukseen* syntyhistoriasta ja sisällöstä sekä vähättelemällä tieteellistä asiantuntemustani ja leimaamalla minut pseudotieteen (uskomuslääkinnän taikka intelligent designin) edustajaksi, vaikka väitöskirja hyväksyttiin Helsingin yliopistossa tieteelliseksi opinnäytteenä. Väitöskirjalla ei ole mitään tekemistä paranormaalien ilmiöiden kanssa, vaan se käsittelee psykoterapiaa ja musiikintutkimusta.”

VIIME SYKSYNÄ NLP-valmentaja Terttu Grönfors kanteli Skeptikko-lehdestä 3/2011, jossa Hannu Lauerma kirjoitti, että Grönforsin suorituskyvyn parantamiseen liittyvät tekstit sisältävät kvasiluonnontieteellistä käsitteekamelskaa, ”maailmankaikkeuden kvanttien keskinäisiä yhteyksiä” ja ”holograafista paradigmaa”, eli New Age-terminologiaa vailla mitään tieteellistä sisältöä.

Grönfors lähetti Skeptikon toimitukselle sähköpostin, jossa kertoi saaneensa tarpeekseen kirjoittajimme perättömistä väittämistä, joita putkahtelee esille silloin tällöin ja joiden tavoitetta on vaikea käsittää muuten kuin negatiivisesti. ”Hyvän journalistisen tavan mukaan asioista tulisi ottaa selvää. Toivottavasti tällaiset ikävät tapaukset loppuvat tähän ja kirjoittajat selvittävät tarkemmin mollaa-miensa henkilöiden todelliset sanomiset ja kirjoitukset.”

Lehden toimituksessa ei tiedetty, että Grönfors oli myös kannellut JSN:oon.

Tämä paljastui vasta, kun neuvoston sihteeri Ilkka Vänttinen laittoi vastauksensa Grönforsille tiedoksi myös Skeptikolle:

”Kantelitte Julkisen sanan neuvostoon Skeptikko-lehdestä. JSN on toimittajien ja kustantajien perustama itsesääntelyelin, jonka toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Levikillä mitattuna JSN:oon kuuluu lähes 99 prosenttia suomalaisista lehdistä ja radio- sekä tv-kanavista. Skeptikko on Skepsis ry:n julkaisema jäsenlehti, joka ei kuulu Aikakauslehtien liittoon eikä ole muutenkaan al-

lekirjoittanut Julkisen sanan neuvoston perussopimusta. Niinpä lehti ei kuulu Julkisen sanan neuvoston toimivaltan piiriin. Emme ota siitä tehtyjä kanteluita käsittelyyn.”

Långin viisi vuotta aikaisemmin tekemästä kantelusta Skeptikko ei koskaan saanut mitään tietoa, mutta kantelu oli hylätty nähtävästi samoin perustein kuin Grönforsin kantelu. Tieto Långin kantelusta löytyi vasta joskus parin vuoden päästä netistä omaa nimeä googlatessa.

SKEPTIKKO-LEHTI ei tarkoituksella halua olla journalistin ohjeiden koskemattomissa, etenkin koska lehden artikkelit herättävät varsin usein vastakaikua mm. erilaisia uskomushoitoja suosivien ja suorittavien tahojen piirissä. Lehti pyrkii kirjoittamaan asioista aina paikkansapitävästi ja asiallisesti, kritiikin kestävästi ja hyvää journalistista tapaa noudattaen. Jos Skeptikosta ei voi kannella, saattaa ”vastapuolelle” jäädä mielikuva, että lehden toiminnassa on ehkä kuitenkin jotain hämärää. Tämän takia Skeptikko päätti hakea JSN:n jäsenyyttä.

Normaali tapa osallistua JSN:n kautta toteutettuun itsesääntelyyn on kuulua johonkin sen taustayhteisöistä. Jos tiedotusväline ei kuulu mihinkään taustayhteisöistä, se voi osallistua allekirjoittamalla neuvoston perussopimuksen taustayhteisöjen ulkopuolisena tiedotusvälineenä. Tämä allekirjoitus ei ole mikään itsestäänselvyys. Sihteeri Vänttisen ennakoarvion mukaan Skeptikon hyväksyminen roikkuu Nakkilan kirkon vaiheilla, koska lehti ilmestyy vain neljä kertaa vuodessa.

Iloinen yllätys oli, että JSN:n kannatusyhdistyksen kevätkokous hyväksyi 14.5.2012 Skeptikko-lehden JSN:n perussopimuksen allekirjoittajaksi. Samalla lehdelle ilmoitettiin, että taustayhteisöjen ulkopuolisten jäsenten liittymismaksu on 250 euroa ja vuosimaksu 350 euroa. Tämä pienelle lehdelle varsin mittava maksu tuli lehteä julkaisevalle yhdistykselle täytenä yllätyksenä.

Skepsis kuitenkin päätti, että mahdollisten kanteluiden ja ehkä jopa langettavien tuomioiden kohteeksi joutumisesta kannattaa maksaa. JSN ei ole tuomioistuin eikä se käytä julkista valtaa. Sen päätöksiä seurataan silti tarkoin. Kantelun voi neuvostolle tehdä kuka tahansa, jonka mielestä lehdistössä, radiossa tai televisiossa on loukattu hyvää journalistista tapaa. Jos tiedotusväline on neuvoston mielestä rikkonut hyvää journalistista tapaa, sille annetaan huomautus, joka on julkaistava lyhyessä määräjassa.

Kantelumenettely on maksuton.

RISTO K. JÄRVINEN

Taikavarvulla tohtoriksi?

Uskomaton väitöstilaisuus yliopistolla: maasäteilyä ja sähköallergiaa

"Farssia lähentelevä skandaalinkäryinen tilaisuus loppui, kun kustos päätti sen nopeasti tarjoamatta yleisölle mahdollisuutta lisäkysymyksiin."

T **EKNIIKAN LISENSIAATTI** Paavo Huttusen väitöskirjan *Spontaanit käsienliikkeet VHF-alueen heikon sähkömagneettisen säteilyn kenttägradien-teissa* väitöstilaisuus järjestettiin Oulun yliopistolla 2. maaliskuuta klo 12.15-14.35.

Väitöstyön tiivistelmässä sanotaan: ”Tässä tutkimuksessa selvitettiin ihmisen herkkyyttä radiotaajuiselle säteilylle. Ihmisen toimimista radioaaltojen antennina tarkasteltiin teoreettisesti ja kenttäkokein. Heikkojen VHF-alueen radioaaltojen voimakkuutta ja tahattomia käsien liikkeitä rekisteröitiin valituilla koepoluilla. Koehenkilöinä on ollut yliopiston opiskelijoita ja muita vapaaehtoisten ryhmiä. Kiinnostavin ryhmä oli kokeneet kaivonkatsojat, joiden käsien liikeratoihin radioaaltojen vaikutuksista löytyy viitteitä kirjallisuudesta.” [7][8]

Selitän tässä artikkelissa oman subjektiivisen näkemykseni mukaisen käsityksen tilaisuudesta.

OPPONENTTI VASTASI KYSYMYKSIIN ITSE

VAIKKA OLIN NÄHNYT väitöstilaisuudesta ”ennakkovaroituksia” mm. Skepsis-foorumilla, perehtynyt väitöskirjaan ja nähnyt epäilyttävää, minulla oli ennen tilaisuutta flunssainen, hiukan välinpitämätön olo; viitsinköhän sittenkään osallistua?

Salin L10 edustalla tapasin tähtitieteilijä Jarmo Kortenien, joka Huttusen väitöskirja kädessään harrmitteli, ettei jouda seuraamaan itse tilaisuutta. Kysyin, onko väitöstilaisuudessa yleisöllä tapana tehdä kysymyksiä. Hän ei ollut koskaan kuullut semmoisesta. Tästä rohkaistuneena innostuin sanomaan: ”Olen niin varma asiastani, että menen esittämään julkisen kysymyksen.” Kortenieni pyysi referaattia tapahtumasta, jos jään sitä seuraamaan. Innostuneena jäin.

Väitöstilaisuus käytiin tavan mukaisesti englanniksi. Tilaisuuden lopussa vastaväittäjä, venäläinen professori Alexander Priezzhev esitti kysymyksiä ja väittäjä Paavo Huttunen pyrki parhaansa mukaan vastaamaan. Ehkä nuha heikensi kuuloani, mutta vaikutti siltä, että etenkin tilastanalyysikysymyksiin ei väittelijä osannut oikein vastata. Väittelijä ei vaikuttanut kovinkaan asiantuntevalta. Hän vastasi epäselvästi, vajavaisesti, joskus ohi. Välillä näytti, että opponentti joutuu kysymään kahdesti ja tulee itse apuun ja melkein vastaa kysymykseen itse.

Muistan kuulleen, että joskus kandidaatti on mennyt takalukkoon jännityksestä, mutta väitös on silti mennyt läpi, koska tilaisuus on yleensä vain muodollisuus. Tämän takia en pane painoa väittelijän puheille tässä yhteydessä.

Pari outoa epätieteelliseltä vaikuttavaa piirrettä ilmeni myös vastaväittäjä Priezzhevissä. Välillä hän lähes luennoi itsekin ja kertoi anekdootteja siitä, kuinka vanhemmat henkilöt tuntevat magneettiset myrskyt kehossaan tai siitä, että magneetiton huone tekee ihmiselle pahan olon. Ihminen mukamas tarvitsee magneettikenttää.

KUSTOS KESKEYTTI KYSYMYKSET TYLYSTI

VÄITÖSTILAIKUUDEN virallinen osuus päättyi noin klo 13.55. Tässä kohden tilaisuuden kulkua valvonut kus-

tos Risto Myllylä esitti kysymyksen: ”Onko yleisöllä vastaväitteitä?”. Sitten alkoi tapahtua. Minä nousin ylös käsi ylhäällä. Samalla ainakin kaksi muuta henkilöä nousi ylös. Kömpelyyttäni tai huonokuuloisuuttani en meinannut huomata tätä; olin vuorossa vasta kolmas kysyjä.

Biofysiikan professori Matti Weckström puhui ensin. Hän piti koko väitöskirjaa epätieteellisenä. Hän kyseli Huttuselta esimerkiksi leukemiaväitteistä: ”Uskooko väittäjä, että leukemiaa oli ennen ihmisen elektromagneettista aikakautta?”

Kustos Myllylä puuttui asiaan ja esti kysymyksen sanomalla: ”Out of Scope” (epärelevantti, ei kuulu alueeseen). Weckström kiisteli tästä kustoksen kanssa hetken.

Aiemmin Weckström oli ihmetellyt sitä, miten hyvin pienet sähkömagneettiset kentät voisivat vaikuttaa lihaksiin, koska tarvittava potentiaalikyynnys on korkea: 1 kV/m. Hän ihmetteli myös tilastomenetelmien käyttämättömyyttä.

Weckström kävi kuumana kuin hellankoukku. Hän haukkui väitöskirjan pystyyn, koska se on epätieteellinen, sisältää magiikkaa ja perustelemattomia väitteitä. Hän esitti väitöskirjan hylkäämistä.

Professori Erkki Salonen kiisteli kausaation suunnasta (muistaakseni); ihminen pikemminkin lähettää elektromagneettista säteilyä kuin vastaanottaa sitä.

Hänen jälkeensä kysyin minä, miksi ei koehenkilöiden silmiä ja korvia oltu testissä suljettu. Epäilin, että koehenkilöt tunsivat koetilanteesta aistineensa seinän läheisyyden. Seisovien sähkömagneettisten kenttien sijasta he ehkä aistivat seisovia ääniaaltoja.

Huttunen seiso i tuijottaen, syntyi muutaman sekunnin kiusallinen hiljaisuus. Sen kustos Myllylä keskeytti tylysti: ”Kysymys on epärelevantti!” Hän antoi puheenvuoron seuraavalle, vaikka minulla olisi ollut lisää kysyttävää.

Olin niin tyrmistynyt keskeytyksestäni, että seuraavat kaksi opponenttia menivät vähän ohi korvien. Toinen heistä oli TkT Markus Juntti, joka valitti, että väitöskirja on epätieteellinen. Hän puhui psyykkisestä biasista, jota oli vielä pahennettu tuomalla oppaiksi kaivonkatsojia. Hän yhtyi aiemmin puhuneiden professoreiden kritiikkiin.

Toinen oli biokemian opiskelija Olli Niemitalo, joka kysyi artikkelista, jossa yhdeksällä koehenkilöllä kädenliikkeet korreloivat sähkömagneettiseen kenttään, että mihin se perustuu? Subjektiiviseen arvioon vai korrelaatiofunktioon? Väittelijä Huttunen vastasi, että subjektiiviseen arvioon.

Kustos Myllylä yritti lopettaa kyselyn. Vain itsepintaisuudella ja oikeudellisin toimin uhkaamalla professori Weckström sai kysyttyä lisää. Weckström jatkoi arvostelua: ei fysikaalista mekanismia, liian heikko signaali ja niin edespäin. ”Jos perustana on ei-olemassaoleva mekanismi, niin se ei ole tiedettä.”

Vastaväittäjä Priezzhev vastasi vertauksella siitä, miten pienet fotonit liikuttavat isoakin kukkaa. Tähän Weckström huusi: ”I will also note that opponent defends candidate!” (Haluan huomauttaa: vastaväittäjä puolustaa kandidaattia!). Yleisö kohahti nauramaan.

Tämä farssia lähentelevä skandaalinkäryinen tilaisuus, jossa jouduin välillä pidättelemään nauruun purskahtamista, päättyi jo noin 14.35, kun kustos päätti sen ko-

vin nopeasti kysymättä yleisöltä mahdollisuutta lisäkysymyksiin, vaikka koko tilaisuus ei ollut kestänyt kuin vähän päälle kaksi tuntia.

Salin ulkopuolella bongasin onnellisena myhäilevän sähköallergian puolustajan, emeritusprofessori Osmo Hännisen. Toisaalta kävi sääliksi omaisten onniteltavana olevaa Huttusta, joka vaikutti hiukan poissaolevaiselta.

KYSELIJÖIDEN OIKEUKSIA LOUKATTIIN

JO PARIN TUNNIN sisällä tapahtumasta raportoin Skepsisfoorumille referaatin ex tempore [15]. Samana iltana vastaväittäjä takaani, Markus Juntti, oli löytänyt jostain sähköpostiosoitteeni. Hän lähestyi minua ja sanoi, että oikeuksiani on loukattu ja että minulla on oikeus tehdä asiasta kirjallinen vastine ja kertoa siinä samalla laajemmin vastaväitteeni väitöskirjasta. Minuun otti yhteyttä myös Olli Niemitalo, jonka kanssa vaihdoimme jonkun käsityksen asioista.

Kaleva-lehdessä [18] kirjoitettiin seuraavalla viikolla: ”Väitöskirja jakaa mielipiteet. Tutkimusta ihmisen toimimisesta radioantennina pidetään joko tasokkaana työnä tai huuhaana.” Kustos Risto Myllylä puolustaa lehdessä väitöskirjaa: ”Työ oli tarkastettu etukäteen huolellisesti ja tulokset julkaistu kansainvälisissä lehdissä. Vastaväittäjä Alexander Priezzhev on maailman parhaita asiantuntijoita.” Myllylä ei näe mitään perustetta sille, että väitöskirja hylättäisiin. ”Myllylän mukaan on harvinaista, että yleisön joukosta esitetään kysymyksiä tai vastaväitteitä. Hän on ollut kustoksena yli 30 kertaa, ja nyt näin tapahtui ensi kerran.”

Kun mietin virallista vastinettani, tulin seuranneeksi Suomen Kuvalehden Tiina Raevaaran blogia [13], jossa väitöstilaisuudesta oli keskustelua. Se osoittautui hyödylliseksi, sain sieltä hyviä vinkkejä. Samalla huomasin joitain voimakkaita henkilökohtaisia ad hominem -hyökkäyksiä, jossa tietojani, taitojani ja koulutustani kyseenalaistettiin. Tämän vuoksi laitoin vastineeni alkuun joitain vihjauksia Springeriin, Harvardiin ja University of California Pressiin [1..6], jotka ovat rohjenneet printata nimeni ja omien silmiäni fysiologiaan pohjaavat tieteelliset mittaukseni ja havaintoni. Tein tämän ihan vaan ”pelotteena” ja ”takapuoleni turvaamiseksi”.

TARKOITUS JA PÄÄMÄÄRÄ?

VÄITÖSKIRJASSA on hylätty tai jätetty sivuun itse maasäteily. Sen tilalle on otettu hypoteesiksi, että maasäteilyhavainnot, G-linjat ja ”vesisuonet” tulkitaankin ihmisen 1900-luvun keinotekoisien radiosäteilyn maanpäällisten radiomastojen seisovien aaltojen aiheuttamiksi fysiologiseksi reaktioiksi taikavarpuja käyttävien ihmisten elimistössä, eritoten käsivarsissa. Samalla tämä yhtyy nykyaikana muotiin nousseen luontaisuudesta innostuneen ihmisten teknokammoon ja säteilyallergiaan.

Osmo Hänninen ja Paavo Huttunen Turun Sanomissa 2008: ”Hänninen on tutkinut vuosia sähköherkkyyttä ja tukiasemien lähettämää säteilyä. Hän harmittelee, että Suomessa säteilyn vaikutuksia tutkitaan insinöörien joh-

dolla, ei lääketieteellisestä näkökulmasta. - Sähköherkät ihmiset eivät pysty nukkumaan kunnolla, heillä on erilaisia kipuja ja pahimmillaan masennusta.” [16]

Huttusen väitöskirjassa viitataan paljon Örjan Hallbergiin, joka pitää radiosäteilyä monien nykysairauksien syynä ja jonka kotisivulla on linkki YouTube-videoson Conspiracy Theory: Population Control & Microwave Radiation. Hän myös uskoo Dr. Mercolaan, joka varoittaa mikroaaltuuneista ja on AIDS-denialisti. Tässä on nähtävissä vähän samaa kuin Älykkään Suunnittelijan ID-liikkeessä, jossa tietyn uskomuksen/koulukunnan omaavat viittaavat toisiinsa ristiin toinen toistaan nostaen.

Tällainen aiheuttaa tutkimusvääristymää. Ehkä kaiken takana on ideologisuontoinen motivaatio, jossa säteilyherkkyyttä ja -allergiaa pidetään todellisina ja teknoympäristöstä johtuvana, jossa nykysairaudet, leukemiat ja syövätkin johtuvat pahasta kovan rahan teknologiasta. Maasäteilyilmiötä pidetään todellisena, mutta tällä väitöskirjalla se saadaan kätevästi irrotettua ihmisen syyksi. Eihän luonnollinen maasäteily voi aiheuttaa sairauksia, vaan ihmisen radiomastot. Koska luonto on lopulta aina hyvä, ja ahne ihminen paha.

Huttusen väitöskirjan tiimoilta tuli kiistelyä myös sukulaisien kanssa. Usko varpuun on maalla kovaa. Tädin vanha kaivo tien takana on löydetty pajuvarvulla vesisuonta etsien. Se kostaa minulle joka kerta, kun menen sinne, sillä lapsena minuun istutettiin traumaattinen kaivonputoamispelko: ”Sieltä noosoo ukko, joka vettää sinut kaivoon ja hukuttaa. Elä mää likelle!” Kaivon lähellä tulee vieläkin outo, huono olo ja alkaa huimata.

Väitöskirjan takia pidettiin Oulun yliopiston tutkijakoulun ylimääräinen kokous 3.5.2012. [17] Sen pöytäkirjasta näkyy, että esitarkastajien ja vastaväittäjän asiantuntemuksessa voi olla puutteita radioaaltojen, biofysiikaalisten vuorovaikutusten, ihmiskokeiden ja psykologisten tekijöiden arvioinneissa. Lisäksi esitarkastusprosessista ja painatusluvasta on herännyt kriittisiä kysymyksiä.

Tätä kirjoitettaessa väitöskirjan hyväksymis-/hylkäämisprosessi on vielä kesken. Tilannetta voi seurata linkistä 17.

Kirjoittaja on luonnontieteen kandidaatti ja Skepsis ry:n jäsen.

LÄHDEVIITTEET:

[1] Good, Gerry A. 2003, Observing Variable stars, Patrick Moore's Practical Astronomy Series, Springer-Verlag London Limited, p.vi,140,171-174.

[2] P. Zasche et al. 2009, A CATALOG OF VISUAL DOUBLE AND MULTIPLE STARS WITH ECLIPSING COMPONENTS, The Astronomical Journal 138 664, article 2.3. V355 And.

- http://iopscience.iop.org/1538-3881/138/2/664/fulltext/aj_138_2_664.text.html#aj291575 s 2-3

[3] Tikkanen, K. 2002, BBSAG, 125, 1.

- http://www.astroinfo.ch/bbsag/bbsag_e.html

[4] Diethelm, Roger, 2003, Information Bulletin on Variable Stars, Number 5438.

- <http://www.konkoly.hu/cgi-bin/IBVS?5438>

[5] JAAVSO Vol 28,2000 ,Table 3, code TTK, p. 195.

- <http://adsabs.harvard.edu/full/2000JAVSO..28R.165W>

[6] Mark Isaak, The counter-creationism handbook, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, California, 2007, p. xxv (Acknowledgments)

[7] Huttunen Paavo, väitöskirja, Spontaneous movements of hands in gradients of weak VHF electromagnetic fields, Acta Univ. Oul. C 415, 2012.

[8] Huttusen väitöskirjan verkkoversio:

- <http://herkules.oulu.fi/isbn9789514297601/isbn9789514297601.pdf>

[9] Maasäteilyraportti, Onni Kari-Koskinen, Martti Mela, Pertti Arkko ja Ahti Niinimaa, 1985, Kansanterveystieteen julkaisuja M 86/85.

- <http://www.skepsis.fi/jutut/maasateilyraportti.pdf>

[10] Kari A. "MrKAT" Tikkanen, skepsis-foorumin raportti 2.3.2012, liitteenä 1.

[11] http://en.wikipedia.org/wiki/Clever_Hans

[12] Mäkelä, Kari, Maasäteilyraportti jälleen saatavissa, Skeptikko nro 50,29.4.2001 s. 34.

(**Huom.** Pathophysiology liite I s. 202 on vain paperisessä väitöskirjaversiossa [7]. Verkkoversiosta [8] se uupuu tekijänoikeussyistä.)

MUUT LÄHTEET:

[13] Raevaaran blogi:

- <http://suomenkuvalehti.fi/blogit/tarinoita-tieteesta/eras-juuri-valmistunut-vaitoskirjatyo>

[14] Näkökulma-foorumin keskustelua:

- <http://nakokulma.net/index.php?topic=10285.0>

[15] Skepsis-foorumilla pikaraporttini:

- <http://keskustelu.skepsis.fi/Message/Message/359062>

[16] <http://www.ts.fi/online/lahtaloe/78545.html>

[17] <http://www.oulu.fi/tutkijakoulu/kokousaikataulut>

[18] Kaleva ke 7.3.2012,s.3, "Väitöskirja jakaa mielipiteet".

VIRALLINEN HUOMAUTUKSENI

Seuraavassa huomautuksia väitöskirjasta, yksityiskohtaista kritiikkiä kirjallisesta raportistani.

1) Väitöskirjasta [7][8] s. 48 väite "The Dowser did not know when magnet was near to him/her" ei selviä, miten tämä on todettu ja oliko sitä testattu. Kyseessä näyttää olevan vain perustelematon oletus.

2) Viisas Hans -efektiä [11] (kouluttaja tiedostamattaan antaa käytöksellään vinkkejä "oikeista kohdista") ei näytä suljetun pois s. 48-49 kuvissa. Koehenkilöiden sokkoutus on osoittautunut aiemmin, ks. Kari-Koskinen [9], Kari Mäkelä [12], ratkaisevaksi: "Kohtalonkysymykseksi osoittautui tässä testissä sokkoutus. Varpumiehen ei sallittu missään varsinaisessa testin vaiheessa havainnoida ympäristöään tai toisten koehenkilöiden tuloksia." [12]

3) S. 48,49 ja 89-93 tutkitaan radioaaltojen vaikutusta, mutta ei ole suljettu pois muita seisovia aaltoja kuten ääniaaltoja, joille voi syntyä resonanssia käytävissä ja huoneissa ja jotka korvien välityksellä voivat vaikuttaa käsiin liikkeisiin. 100 Mhz:n radioaallon 3 m aallonpituus vastaa myös 100 Hz:n ääniaallon kokoa, joka on korvin usein kuultavan sähköverkkohurinan taajuus kaksinkertaisena. Myös kävely, liikenne tai luonto voi synnyttää ääntä.

4) Puuttuu vertaileva ns. 0-tutkimus, jossa radioaallot olisi estetty sammuttamalla radiolähetys tai sulkemalla testaajat Faradayn häkkiin tai vastaavaa.

5) Epäselvä koejärjestely, s. 89-93. Ei ole kerrottu kumpan suuntaan koehenkilöt kuljetettiin. Tämä on oleellista, koska Kari-Oinosen [9] testeissä koehenkilöiden reaktiot ovat kävelyreitillä alkuosassa joka tapauksessa aika lailla samassa vaiheessa, mutta myöhemmin eroavat. Esimerkiksi, jos useita koehenkilöiden pyydetään laskemaan ääneen sekunteja ilman apuvälineitä, niin saatisiin kuvioita, jossa pisteet alussa ovat aika lailla samanvaiheiset, mutta lopussa laskenta hajaantuu ja syntyy satunnaisempaa kohinaa. Jos henkilöt ovat Fig 38:ssa aloittaneet kävelyn oikeasta päästä, niin yllä oleva selittää ilmiön yksin ilman väitettyä radioaaltojen vaikutusta. Varpureaktioiden syynä voisivat olla luonnolliset kehon rytmit (sydän, hengitys, kävely jne).

6) Väitöskirjan [7] liitteenä I oleva "Pathophysiology 16" (2009) -artikkeli sivulla 202 on epäilyttävä:

a) Ainoa RF-aaltoihin "sopiva" graafi on vain yksi kapale esitelty Fig 2:ssa ("test person", yksikkömuodossa), ja sekin siis sopivasti valikoitu useista.

b) Muita graafeja ei näytetä, vaan ne on ainoastaan sanallisesti, subjektiivisesti ja epämääräisesti kuvailtu Table 1:ssä "include features like graphs of RF meter" ilman kunnollista tilastollista analyysiä. Mikä on p-arvo jne.?

c) Oikeaan osuneiksi määritellyt on selektoitu 9 kpl 29:stä. Nyt kyllä "maalaisjärkenikin" sanoo, että satunnaisesta käyräjoukosta löytyy aina "sopivia" käyriä jos saa seuloa "sopivia" suuresta joukosta käyriä.

d) Onko Pre review -prosessi toiminut? Kyseisen Pathophysiology-lehden päätoimittaja O. Hänninen on itse osallistunut pitkän ajan aika kiinteästi Huttusen kanssa näihin tutkimuksiin, kuten väitöskirjan liitteissä III, IV, V ja itse väitöskirjassa [7], s.7.

INSINÖÖRI IHMETTELEE ISMEJÄ

Igteismi on termi, josta harva on kuullut. DI Jyrki Tikka luennoi huhtikuussa tieteiden talolla Helsingissä otsikolla "Igteismin nousu". Kyseessä oli insinöörilähtöinen katsaus (te)ismeihin. Se piti sisällään (te)ismien luokittelua, igteismin käsitteen selventämistä ja pohdintaa igteismin noususta.

RISTO K. JÄRVINEN

JYRKI TIKKA on omien sanojensa mukaan tietokone- ja ohjelmistotekniikan insinööri, ”insinööri”. Aikanaan hän näki TKK:n ilmoitustaululla ilmoituksen James Randin luennosta, jonka järjestämiseen oli sekaantunut Skepsis ry. Sitä kautta hän joutui Skepsiksen ”pauloihin”.

Tikka korosti omassa luennossaan, ettei ole filosofi, uskontotieteilijä eikä uskonnollinen ihminen. Eikä edes ateisti – joka on igteismin kannalta hyvin merkittävä pieni toteamus.

- Kerron vain, mitä näen ja ymmärrän. Analysoin näkemääni insinöörin keinoin. Insinööri katsoo maailmaa saamansa teknillisen koulutuksen kautta.

Insinööri ei Tikan mukaan välttämättä ajattele kuten normaali ihminen. Sen huomaa jo teekkareista, joiden ajatusmaailma on mukavasti vinoutunut. Heidän huumoriaan ei välttämättä ymmärrä muut kuin teekkarit ja insinöörit.

- Perinteiseen filosofiseen kysymykseen ”Onko lasi puoliksi tyhjä vai puoliksi täynnä” insinööri vastaa, että nesteen säilytysastian koko ei ole optimaalinen kyseiselle nestemäärälle.

(TE)ISMEN ANALYSOINTI

YKSINKERTAISTETTUNA erilaiset teismit vastaavat kysymykseen ”onko (yliluonnollisia) jumalolentoja olemassa (ja kuinka monta). Vastaus voidaan DI Tikan mukaan yksinkertaistaa numeroarvoksi 0 – ∞ (ääretön). Jolloin:

- 0 ► ateismi
 - Heikko
 - Vahva
- 1 ► monoteismi
- n ► oligoteismi (n on pieni)
- m ► polyteismi ($m > n \vee m >> n$)
- ∞ ► panteismi (n ► ∞)

On myös toinen tapa lähestyä tätä kysymystä. Jos tietää, että jumalolentoja on nollasta äärettömään kappaletta, saadaan n-teismi, eli kaikki teismit ateismista panteismiin voidaan niputtaa näppärästi yhteen. Eli n-teismissä n on luonnollinen luku, johon nimenomaan kuuluu nolla mukaan.

- Tämän insinöörimäisemmäksi tämä luento ei enää mene, Tikka lupasi ja muistutti, että kysymykseen jumalolentojen olemassaolosta voidaan luonnollisesti ottaa myös kanta, että ei tiedä vastausta. Näin päästään agnostismiin, jossa teismi-liitettä ei ole mukana.

MINÄ, ENQVISTLÄINEN

JYRKI TIKKA luki aikanaan Kari Enqvistin kirjan ”Kosmoksen hahmo” (WSOY, 2003) ja tuumi: ”Hyvän aika, tuo mies kirjoittaa niin kuin minä ajattelen.” Tärkeimmät poiminnat hän luonnollisesti kirjoitti ylös pieneen mustaan kirjaansa:

”Luulen, että maallistuneissa länsimaissa uskonnolli-

nen usko on muodostumassa yhä kasvavalle väestönosalle yhdentekeväksi. Maailmankuvamme uskonnolliset elementit ovat käyneet mielenkiinnottomiksi ja viime kädessä turhiksi. Oma käsitykseni on, että todistusaineiston etsiminen Jumalan puolesta tai vastaan on viime kädessä mielenkiinnottomaa. Koska ateisti hyväksyy teismien ikään kuin tasavertaiseksi, joskin tyrmyksen tarpeessa olevaksi harjoitusvastustajaksi, en myöskään pidä itseäni ateistina.”

”Steven Weinberg on kirjoittanut, että useimmat tämän päivän fyysikoista eivät ole kiinnostuneita uskonasi- oista edes sen vertaa, että heitä voisi pitää edes ateisteina. Luulen kuuluvani tähän uskonnottomien joukkoon. Minun on vaikea ymmärtää ajatusta maailmankaikkeuden tehneestä luojajumalasta: idea kuulostaa yhtä oudolta ja yhtä järjettömältä kuin jos joku väittäisi, ettei tunnista jalkaansa.”

”Tunne-elämyksenä kysymys Jumalan olemassaolosta on minulle kuin tyhjä tila tai sokea piste. Siihen ei ole liittynyt henkistä murrosta tai kriisiä, vaan uskonto minussa on vain näivettynyt pois. Uskonnottomuuteen liittyy arvokkuus, jota jumaliinsa nojaava uskova ei milloinkaan voi saavuttaa. Kun jumalat ovat lakanneet olemasta eikä Kristus enää palaa takaisin, ihminen seisoo yksin vasten kaikkeuden mustaa äärettömyyttä.”

Kirjan luettuaan Jyrki Tikka totesi, että hän on enqvistläinen. Hän pyysi Enqvistiltä luvan käyttää kyseistä termiä, ja sai sen.

- Olin luultavasti maailman ainoa enqvistläinen, koska edes Enqvist itse ei ole sanonut olevansa enqvistläinen.

Vähitellen Tikasta alkoi kuitenkin tuntua siltä, että termi ei toimi, varsinkaan kun kukaan ei ymmärtänyt sitä. Hän alkoi etsiä mitä muita, ehkä parempia termejä olisi olemassa. Hän löysi käsitteen ”igteismi”, josta ainakin alkuun oli hirvittävän vaikea löytää tietoa. Loppujen lopuksi hän totesi, että igteismi on melko lähellä Enqvistin ja muiden fyysikoiden ajatuksia.

MINÄ, IGTEISTI

MITEN IGTEISMI siis määritellään? Tehtävä ei ole Tikan mukaan helppo. Kun hakee tietoa, törmää keskenään ristiriitaisiin määritelmiin. Termi selkeästi hakee vielä paikkaansa, yhteisesti sovittua määritelmää, mutta alkaa vähitellen rajautua määrittämään samaa asiaa.

Kun palataan kysymykseen onko jumalia olemassa ja jos on, niin kuinka monta, igteismi suhtautuu kysymykseen eri tavalla kuin n-teismit ja agnostismi, joiden mielestä kysymykseen on vastaus: numeerinen arvo tai ”en tiedä”. Igteismi kiistää koko kysymyksen mielekkyyden; kysymyksessä ei ole mitään järkeä.

Käytännössä igteismi, agnostismi ja ateismi ovat kuitenkin vain hivenen erilaisia suhtautumistapoja samaan asiaan. Kaikki antavat kysymykseen jumalolentojen olemassaolosta vastauksen ”nolla”, eli ne kaikki ovat käy-

”Insinöörit ei välttämättä ajattele kuten normaali ihminen. Sen huomaa jo teekkareista, joiden ajatusmaailma on mukavasti vinoutunut.”

Luennoitsija Jyrki Tikka on vakiokasvo myös luentoyleisön joukossa.

tännön ateismia, eivätkä välttämättä toisiaan pois sulkevia. Igteisti ei välitä uskonnosta tyypillisesti. Mutta jos häntä menee tökkimään, hän näyttää aika lailla ateistilta. Agnostikkokin näyttää tökittäessä Tikan mukaan aika lailla ateistilta.

- No, nyt alkoi mennä liian filosofiseksi insinööreille, huh huh. Tämän filosofisemmaksi tämä luento ei enää mene.

EPÄMÄÄRÄISEN KANSSA ON OPITTAVA TULEMAAN TOIMEEN.

TERMEJÄ MÄÄRITELTÄESSÄ hankalaa on teoria ja käytäntö. Onko teorialla ja käytännöllä loppujen lopuksi eroa? Teoriassa on, käytännössä ei.

Siis, onko eroa? Igteismin käsite on Tikan mukaan vielä hyvin pitkän aikaa erittäin epämääräinen. Epämääräisten käsitteiden kanssa on vain opittava tulemaan toimeen.

Igteismi on joka tapauksessa olemassa, ja vieläpä nousussa! Merkinä siitä uskonnollisuus käytännössä vähenee

koko ajan länsimaissa. Niinkuin Enqvist kirjoitti, tiedemaailmassa uskonnottomuus alkaa olla enemmän normi kuin poikkeus.

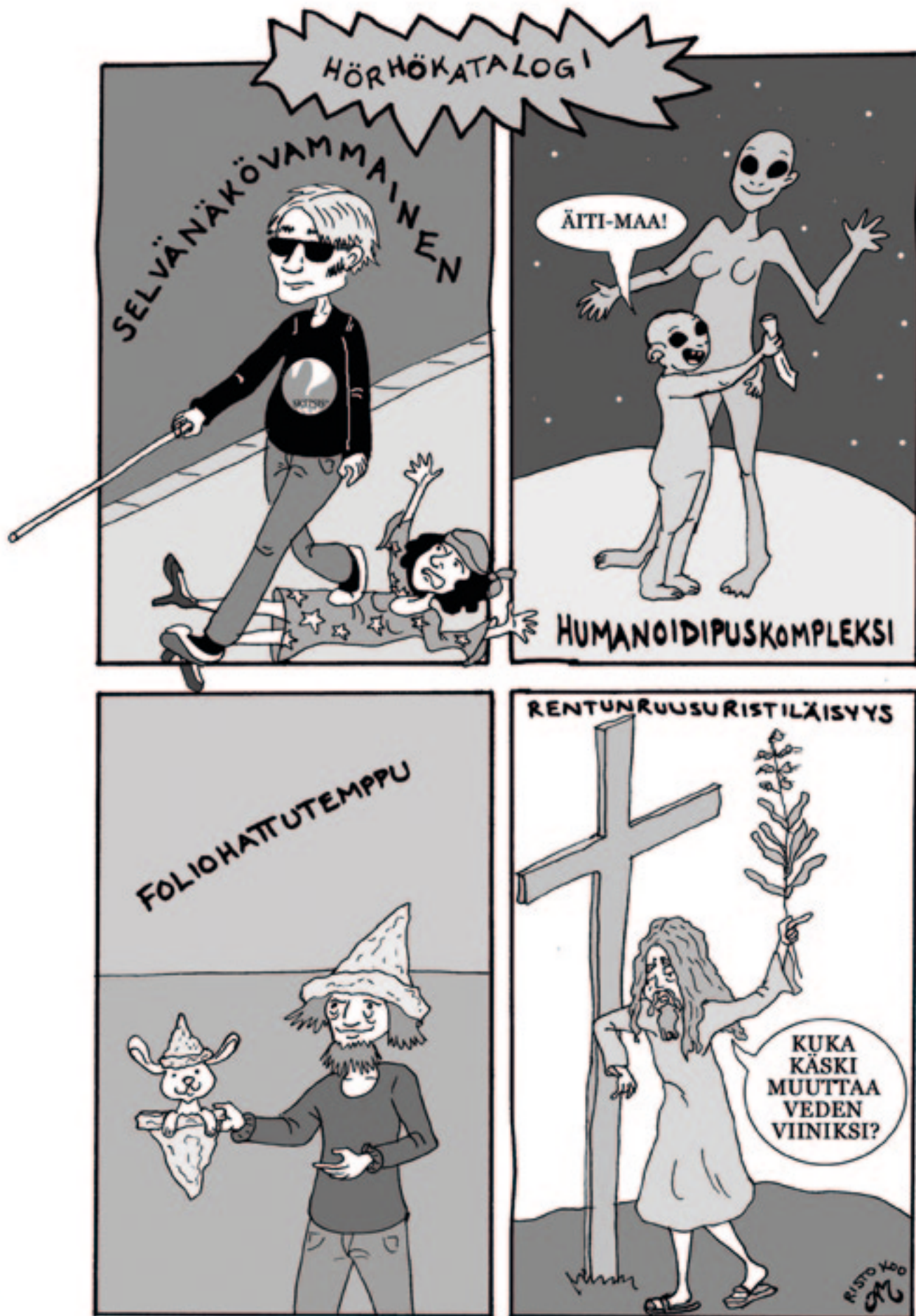
Otaniemessä toimii mm. Ristin Kilta -järjestö, mutta uskovaisia opiskelukavereita Jyrki Tikalla oli äärimmäisen vähän.

Erään tutkimuksen mukaan uskonto näyttää kokonaan olevan katoamassa Australiasta, Itävallasta, Kanadasta, Tšekistä, Suomesta, Irlannista, Alankomaista, Uudesta Seelannista ja Sveitsistä.

Maallistuminen etenee kaikkialla. Uskonnollisuus alkaa olla lähinnä tapauskonnollisuutta: ulkoista yhteisön normeihin sopeutumista sekä hää- ja hautajaiskristillisyyttä. Uskonnollinen kasvatus jopa uskonnollisissa perheissä vähenee. Harva käy enää pyhäkoulussa.

- Elintaso kasvaa. Koulutus ja tiede kehittyy. Ja igteismi nousee, Tikka iloitsee.

*Katso ja kuuntele luento kokonaisuudessaan:
www.youtube.com/watch?v=sGP9GuF2Now*

Avaruuslaboratorio Aivokeskuksessa tutkijat Kirsi Puustinen ja Jarno Mikkonen selvittävät, miten laavalamppu toimii.

SOKRATES-PALKINTO YLEN HYVÄLLE OHJELMALLE

SKEPSIS RY MYÖNSI vuoden 2011 Sokrates-palkintonsa Yleisradion Galaxi-ohjelmalle ”Aivokeskus”-nimisen osion esittämisestä. Avaruuslaboratorio Aivokeskus oli osa koululaisille suunnattua televisio-ohjelmaa, joka houkutteli katsojia pohtimaan arkipäivän mysteereitä.

Skepsiksen mielestä lapsille ja nuorille tehdään huolestuttavan vähän tiedeohjelmia, mutta Aivokeskus on omalta osaltaan paikkannut tätä puutetta. Arjen ilmiöitä selittävät tieteelliset kokeet soveltuvat yhdistyksen mukaan hyvin televisioruutuun ja herättävät parhaimmillaan yleistä kiinnostusta luonnontieteisiin.

Ohjelmassa Kirsi Puustinen ja Jarno Mikkonen tutkivat mm. miksi kananmuna halkeaa kiehuvaan veteen, miksi laivat kelluvat, miksi limsa poreilee, miksi liima liimaa, miksi sipsien syöminen janottaa, miten ääni kuuluu, kuinka paristo toimii, miksi palasokeri häviää kahviin, miten pyykinpesuaine, laavalamppu tai kompassi toimii ja miksi talouspaperi imee hyvin vettä.

Ohjelman tuotti Jari Mäkipää, ohjasi Kristiina Luodes, käsikirjoitti ja juonsi Kirsi Puustinen sekä suunnitteli ja juonsi Jarno Mikkonen. Sokrateksen kävivät vastaanottamassa Kristiina Luodes ja Jarno Mikkonen.

nä onnistuttiin hyvin, Jarno Mikkonen kertoi huhtikuussa tieteiden talolla Helsingissä.

Hän valitteli, ettei ohjelman äiti Kirsi Puustinen pääsyt paikalle, koska tämä oli samaan aikaan perheensä kanssa Italiassa tutkimassa ”leveysasteiden vaikutusta pintaveden lämpötilaan”.

Mikkonen kiitti Skepsistä sekä YLE Lapset ja nuoret Tohloppia; ohjelman ohjaajaa, tuottajaa ja loistavaa henkilökuntaa.

Tuottaja Jari Mäkipään tervehdyksen esitti Kristiina Luodes.

- Tiedeohjelman tekeminen koululaisille on haaste. Asiasisällön tulee olla kunnossa ja ymmärrettävissä mone-nikäiselle katsojalle. Lisäksi tämä mediaa runsaasti kulut-tava yleisö pitää vakuuttaa myös visuaalisella muodolla.

Aivokeskuksessa yhdistettiin Yleisradion lastenohjel-mien pitkä tv-kokemus ja lahjakkaiden tieteentekijöiden asiantuntemus. Tavoitteena oli tehdä viihdyttävä tv-ohjel-ma, joka selittää arjessa tavattavia ilmiöitä tieteen kaut-ta, mutta ymmärrettävästi. Tarkoitus oli innostaa katsojia kokeilemaan itse.

- Nämä tavoitteet työryhmä tuntee saavuttaneensa, Kristiina Luodes iloitsi.

TIEDEOHJELMAN TEKEMINEN KOULULAISILLE ON HAASTE

- **AIVOKESKUS-OHJELMASSA** haluttiin tuoda tiede lähel-le tulevia tiedemiehiä ja nuoria. Palkinnosta päätellen sii-

Ohjelmat ovat nähtävissä YLE Areenassa (<http://areena.yle.fi/>).

Puheenjohtajan palsta

PERTTI LAINE

YHDYSVALLOISSA kreationismi ja ilmastode-nialismi näyttävät olevan pyhässä allianssissa. Huhtikuussa Tenneseen osavaltiossa tuli voimaan laki, jolla suojataan opettajia, jotka ”tutustuvat evoluution ja ilmastomuutoksen tieteellisiin vahvuuksiin ja heikkouksiin”.

Eihän teksti sinänsä puhu mitään luomisesta, mutta siinä on vaikea olla näkemättä tiettyä taka-ajatusta. Muutenhan siinä olisi voinut esittää suojelusta yleisesti kriittisesti ajatteleville opettajille – tai jättää koko laki säättämättä.

Onneksi Euroopassa säästetään joskus ihan järkevissäkin asioissa. Britannian hallitus päätti vuoden alussa evätä valtionrahoituksen yksityisiltä oppilaitoksilta, jos ne opettavat luonnontieteen tunneilla kreationismia.

Tieteilijä Richard Dawkinsin ja Britannian humanistiliikkeen toimilla oli merkittävä osuus päätökseen tehokkailla tiedotus- ja painostustoimillaan. Suomessa kreationistit ovat pitkään olleet melkoisen hiljaa, hyvä niin.

Poikien ympärileikkaus on viime aikoina jälleen nostettu esille tiedotusvälineissä, kun kaksiviikkoinen poika kuoli toukokuussa Norjassa uskonnollisista syistä tehdyn silpomisen komplikaatioihin.

Sain joiltain tavoilta paheksuntaa, kun vuonna 2008 allekirjoitin avoimen kirjeen ympärileikkauksista ja niiden kieltämisestä Skepsis ry:n puheenjohtajana. Olin jollakin tavalla kuulemma sekaantunut politiikkaan. No, sekaannutaan sitten taas.

Poikalapset on jätetty lainsäädännössä vailla suojaa, ja tätä brutaalia toimenpidettä perustellaan uskonnollisella perinteellä. Tyttöjen ympärileikkauksen suhteen, vaikka sekin on uskonnollinen perinne, on sentään uskallettu toimia oikein.

Ympärileikkaus ei ole uskonnollisena perinteenä tätä päivää. Huonoista ja erityisesti lasta vahingoittavista perinteistä pitää voida luopua.

Perustuslaki ja ”Lapsen oikeuksien sopimus” kieltävät syrjinnän. Kun valtio on kerran sitoutunut ryhtymään toimiin lapsen terveydelle haitallisten perinnäistapojen

poistamiseksi, niin sen pitäisi toimia myös käytännössä. Vai hyväksyisimmekö muutta mutkitta myös perinteen, jossa lapselta katkaistaan pikkusormi ensimmäisestä nivelestä, koska haitta on varsin vähäinen? Huomautettakoon, että myös eläinten suhteen tarpeetonta kärsimystä tuottavat hännän ja korvien typistykset on kielletty; ne olivat pitkään tiettyjen koirarotujen perinteellinen tunnistus.

Hyvinkäällä sattui tätä kirjoittaessa surullinen ampu-mavälikohtaus. Monenlaista motiivia ja selitystä tapah-tumalle löytyy netistä. En edes ollut erityisen yllätynyt ”Mind Control” -salaliitosta ja amerikkalaisten osuudesta asiaan. Onhan Rauni-Leena Luukanen-Kilde pitänyt huolen tämänkin laidan tiedotuksesta.

Erityisesti HAARP (High Frequency Active Auroral Research Program) -tutkimusohjelma on kuulemma syy-pää mm. epätavallisiin sääilmiöihin ja maanjäristyksiin; sillä voidaan myös vaikuttaa ihmisten mieliin, kuten täs-säkin tapauksessa on mukamas tehty.

Oikeasti HAARP-tutkimusohjelman tarkoitus on tutkia ionosfäärin ominaisuuksia ja etsiä sellaisia fysikaalisia ja sähköisiä ominaisuuksia, jotka voivat vaikuttaa niin so-tilas- kuin siviiliviestintäänkin.

Koska viestintä ja navigointi on erityisen tärkeää armeijan kannalta, on tietenkin ymmärrettävää, että rahoitustakin tulee eniten sieltä. Googlettakaa ja hämmästykää HAARP-saatanallisuutta!

Muuten, Saatana oli sekaantunut myös Ulvilan murhaan. Ei pelkästään iltapäivälehtien ansiosta, vaan ihan siitä syystä, että syyttäjä ja poliisi käyttivät tutkimus-saana asiantuntijanaan Keijo Ahorintaa, joka oikeasti us-koo personaallisen pahan olemassa oloon ja siihen, että ihminen voi tehdä rikoksia riivaajan ohjauksessa.

Joltakin on nyt pettänyt harkintakyky asiantuntijaa etsittäessä.

Akateemiset tutkimukset ovat melkoisen hyvää asian-tuntijan merkki. Eläkkeellä olevalla erikoisopettaja Keijo Ahorinnalla ei akateemista näyttöä ole, ainoastaan varsin mielikuvituksellisia näkökohtia esittäviä kirjoja, jotka eivät ole tutkimusjulkaisuja.

SELVÄNÄKIJÄ SELÄTTÄMÄSSÄ SKEPSIKSEN?

Skepsisläiset, onneksi te olette katoava ihmisrotu!

SELVÄNÄKIJÄ Ekku Mattila selvitti pari kuukautta sitten skeptikoiden ylivoimaisena pidetyn James Randi Educational Foundationin miljoonan dollarin haasteen. Tämä tapahtui siten, että hän lähetti viestin James Randille, eli kirjoitti Randin Facebook-seinälle. Randi poisti viestin seinältään.

Koska Mattilan viesti ei johtanut miljoonan dollarin testiin, selvänäkijä päätteli, että Randi oli tunnistanut hänet aidoksi tapaukseksi.

Mattila kirjoittaa blogissaan: ”Voikin olla, että piakoin James Randi saa minulta pienen postipaketin, jossa on hamekangas.” Näin Mattila siis sai maailman tunnetuimpiin skeptikoihin lukeutuvan Randin juoksemaan karkuun. Häntä ei kiinnosta JREF:n haasteen säännöt, joissa tehdään selväksi, miten haasteeseen osallistutaan. Osallistuminen ei ainakaan onnistu James Randin Facebook-sivun kautta.

MUOVILELUAUTOTESTI

MATTILAN TEKSTISTÄ provosoituneena mentalisti Pete Poskiparta lupasi maksaa selvänäkijälle USA:n matkan miljoonan dollarin haasteeseen omasta pussistaan.

”Ehtona on, että jos haaste menee mönkään, eli mitään todisteita ei saada, niin Ekku Mattila maksaa rahan minulle takaisin. Toinen vaihtoehto on hakeutua Skepsiksen haasteen pariin, joka on 10 000 euroa. Voin lisätä tuohon 10 000 euroon vielä itse 2000 euroa, joten saat 12000 euroa, jos läpäiset vähän kuin esitestinä tuon Skepsiksen testin. Haaste tehdään luonnollisesti valvotuissa oloissa, tieteellisesti päteillä perusteilla, eivätkä säännöt muutu matkalla, kuten testattavat usein toivovat.”

Poskiparta oli enemmänkin yhteydessä selvänäkijään. Saataisiinko aikaan tieteellisiä periaatteita noudattava testi, jossa olisi rajattu pois petkuttamisen mahdollisuus? Tulisiko esiin aito paranormaali kyky, vihdoin?

Mattilalla oli melko yksinkertainen ja erittäin sopiva ehdotus kykyjensä testaamiseksi.

”Laittakaa minut kokeisiin. Hankkikaa vaikka kym-

menen muovileluautoa ja ottakaa niistä yhteiskuva. Tämän jälkeen polttakaa yksi, ja kun näytätte kuvaa minulle, niin heti kerron, mikä leluautoista on tuhattu. Hankkikaa vaikka sata muovileluautoa ja ottakaa niistä valokuvia. Sen jälkeen polttakaa niistä kymmenen, ja minä kerron teille, mitkä ne kymmenen ovat. Näin kokeilemalla kykyäni tulette huomaamaan, että olen oikeassa ja omaan selvänäköisyyden.”

Leluautoja saa halvalla. Sellaisen tuhoaminen olisi helppoa. Koejärjestely olisi helppo sopia sellaiseksi, ettei pelkällä arvaamisella pärjäisi. Skepsis saattaisi periaatteessa olla kiinnostunut tekemään lelautotestin. Mattila otti haasteen innolla vastaan. Mutta ehdottikin testiksi valokuvakokeelmaa lentokoneista.

ONNETTOMUUSLENTOKONETESTI

MATTILAN LENTOKONETESTIN ehdot olisivat monimutkaisia toteuttaa.

”Kokeen aikana minulle näytetään valokuvia lentokoneista, joista osa on tuhoutunut maahansyöksyissä ja valokuvia lentokoneista, jotka ovat yhä ehjiä sekä lentokuntoisia. Minun täytyy näyttää tuhoutuneet lentokoneet. Tuhoutumisen on oltava tapahtunut maahansyöksyssä tai lento-onnettomuus muulla tavalla. Valokuvien pitää olla värikuvia ja ns. tavallisella kameralla otettuja. Kännykkäkuvia eikä tietokonekuvia saa olla mukana.”

”Jokaisesta lentokoneesta pitää olla kolme eri ajankohtana otettua värivalokuvaa, maassa otettuja ja siivulta kuvattuja. Jos kone on pudonnut vaikka vuonna 2004, niin viimeisin valokuva pitää olla noin vuoden vanha ennen onnettomuutta. Kuvat eivät saa olla yli 30 vuotta vanhempia. Kuvia ei saa millään tavalla käsitellä. Lentokoneiden pitää olla suuria matkustajakoneita, ei pienkoneita. Jokaisen lentokoneen historia on oltava todistettavissa erikseen: dokumentit, joista selviää, onko kone tuhoutunut vai lentäkö yhä.”

”Ennen koetta tarkistan, täyttävätkö valokuvat tarkkuusvaatimukseni. Mikäli niin ei ole, koe siirretään myö-

hempään ajankohtaan. Ennen koetta meidän on sovittava, mikä on tulos, joka todistaa, että olen näyttänyt yliluonnollisen tapahtuman. Jos epäonnistun kokeessa, vaa-din jokaisen lentokoneen historian itselleni tarkistamista varten.”

Tarkka skeptikko huomaakin pian, miksi ehdotettu testi ei testaa yliluonnollisia voimia: ”Ennen koetta tarkistan täyttävätkö valokuvat tarkkuusvaatimukseni.” Selvänäkijä Mattilan asettelemat ehdot tekisivät testistä vain muistipelin.

TUOKAA ETEENI SATATUHATTA VALOKUVAA

KIELTEISTÄ PALAUTETTA saatuaan Mattila totesi, että nyt myös suomalaiset skeptikot ovat juoksemassa häntä karkuun.

”Pete Poskiparta kuuluu taikureiden liittoon ja selvästi he luulevat minulla olevan jonkunlaisen poppakonstin, jonka avulla pystyn suoriutumaan testistä. Mikään ei ole Skepsikselle niin järkyttävää kuin jos joku pystyykin näyttämään yliluonnollisen tapahtuman, sillä sen jälkeen koko Skepsis on päässyt tiensä päähän. Olen varma siitä, että Pete Poskiparta otti selvää kyvyistäni ja huomasi, että nyt he menettävät 12 000 euroa, tuosta noin vaan.”

Mattila otti tuekseen myös edesmenneen Nils Mustelinin.

”Vuonna 1993 senaikainen Skepsiksen puheenjohtaja Nils Mustelin ensin lupasi minut testiin, jonka palkkiona olisi ollut 40 000 markkaa, ja kun sai tietää, että todella olen selvänäkijä, perui koko testin.”

Kaikesta huolimatta Pete Poskiparta jaksoi selittää Mattilalle, miksi hänen ehdottamansa järjestely ei toimi yliluonnollisten voimien testinä. Lentokoneiden kuvia voisi tunnistaa ihan vain muistamalla. Varsinkin valokuvien etukäteen hyväksyminen tekisi testistä sellaisen, että Mattila voisi ottaa mukaan vain tapauksia, joista tietäisi etukäteen kaiken tarvittavan.

Seuraavaksi Mattilalta alkoi vyöryä erilaisia haasteita. ”Hankkikaa sata värivalokuvaa ihmisistä, ja kuvien joukossa on esim kymmenen traagisissa onnettomuuksissa menehtynyttä henkilöä. Tulipaloja, lentomatkustajia, murhia, räjähdyskiä ja muita vastaavia onnettomuuksia, jotka ovat vieneet kuvissa olevien ihmisten hengen. Ennen koetta tarkistan, että kuvien laatu on hyvä ja selkeä, ja jos niin ei ole, siirretään koetilaisuus myöhempään ajankohtaan huonojen kuvien vaihtamisen takia.”

”Tuokaa eteeni valokuvat maailmassa olevista noin 440:stä atomivoimalasta ja minä osoitan ne voimat, joissa on tuhon merkit. Minä näen atomivoimaloiden kuvista, uhkaako niitä kenties toimintahäiriö taikka tuhoutuvatko ne mahdollisen sodan yhteydessä.”

”Tuokaa eteeni tuhat valokuvaa laivoista, ja minä näytän teille ne laivat, jotka tulevat uppoamaan. Tuokaa eteeni valokuvia tuhannesta hävittäjälentokoneesta, ja minä näytän teille ne koneet, jotka tulevat tuhoutumaan jonkun onnettomuuden taikka sodan aikana.

Tuokaa eteeni tuhat valokuvaa lentokoneiden ohjaajista, ja minä näytän teille ne ohjaajat, jotka tulevat kuolemaan onnettomuuksissa taikka sodan aikana.”

”Tuokaa eteeni satatuhatta valokuvaa eri kaupungeista, ja minä näytän teille ne kaupungit, joissa on tuhon merkit maanjäristyksistä, tulvista taikka häviävätkö ne esim. sodan aikana. Minä, Ekku Mattila pystyn nämä teille kertomaan vain valokuvia katsomalla.”

APINAKULTTUURIN SKEPSISMÄINEN HISTORIA

SKEPSIKSEN 10 000 EURON haasteen säännöissä sanotaan, että haasteeseen vastaaja huolehtii itse matka-, majoitus- ja muista kustannuksista sekä testijärjestelyn synnyttämistä kustannuksista. Ekku Mattila on eri mieltä.

”Te kustannatte leluautojen hankkimiset, maksatte matkani sekä kahden oman tarkkailijani matkat. Olkaa valmiina pulittamaan pussistanne minulle tasan 12 000 euroa, ja käteisellä, kiitos!”

Tärkeintä Mattilalle on varmistaa, että Skepsis ei fuskaa häntä.

”Siis sanotte kokeen päättyttyä, että ei onnistunut, ei lähellekään, vaikka onnistuin napakymppiin, täh? Skepsishän on täynnä taikureita ja hehän fuskaavat alati.”

Mattilan päämäärä on kuitenkin jossakin kaukana tulevaisuuden salatuissa tapahtumissa.

”On asioita, joiden julkituominen voi auttaa satojamiljoonia ihmisiä, vaikka kuulemma niistä ei saisi kertoa kenellekään etukäteen. Miksi ei saisi? Jos jollakin on ennaltanäkemisen suuri lahja, niin miksi se on annettu?”

Mattila kertoo blogissaan myös skeptikoiden kohtalon.

”Skepsisläiset. Onneksi te olette katoava ihmisrotu. On tulossa aika, jolloin ihmiskunta tutkii suurella mielenkiinnolla myös asioita, joihin selvänäköisyyskin kuuluu omana tieteenlajinaan, unohdettuna, mutta uudelleen löydettyinä. Kun se tapahtuu, voimme jättää vanhan apinakulttuurimme synkän skepsismäisen historian varjoon ja aloittaa mielenkiintoisen elämän suurta tulevaisuutta kohden, valoa kohti.”

”Skepsisläiset. Avatkaa silmänne ja katselkaa ympärillen. Ottakaa kasvojenne edestä se kapea putki, jonka antama näkymä peittää suurimman osan ihmeellisestä elämästä. Te näette vain 20 % maailman todellisuudesta.”

Ennustan, että Ekku Mattilaa ei ikinä edes Skepsiksen esitettiin saada, jonka perusteella hän julistautuu Suomen Skepsiksen ja koko maailman skeptikoiden selittäjäksi. Halpaa hupia, mikä hänelle suotakoon.

*Lähteet: selvanakija.blogspot.fi,
paholaisen-asianajaja.blogspot.fi*

RISTO K. JÄRVINEN

— TUTKIMUSRAPORTTI —

NAIMAikäISTEN USKONNOLLISUUS SUOMESSA

"Polttaritutkimuksen mukaan naimaikäiset kaupunkilaiset ovat keskivertoväestöä selvästi vähemmän uskonnollisia."

SUOMESSA on tapana, että ennen naimisiinmenoa ystävät järjestävät morsiamelle/sulhaselle polttarit eli viimeiset juhlat ennen häitä ja avio-
liittoa. Polttareiden ohjelma saattaa koostua lähes mistä tahansa: jonkin urheilulajin kokeilemisesta, opastetusta ruoanlaitosta, meikkaamisesta, mökkeilystä ja saunomisesta. Yleensä jossakin vaiheessa päivää nautitaan myös alkoholia.

Erityisesti naisten parissa on tullut suosituksi tutustua polttaripäivänä sirkuslajeihin. Sirkuspolttareissa polttariseurue kokeilee opettajan johdolla sirkustemppuja: jongleerausta, akrobatiaa, trampoliinihyppyä, pyramideja ja vastaavia. Toisinaan päivänsankarille järjestetään jotakin erityistä, esimerkiksi voltin tekemistä turvalaissa.

Polttariseurue koostuu enimmäkseen morsiamen/sulhasen ystävistä, mutta yleensä mukana on jokunen sukulainen ja työkaverikin.

Vuonna 2011 Circus Helsingin sirkuskoulussa käyneiden polttariseurueiden jäsenille annettiin tilaisuuden lopussa täytettäväksi kyselykaavake, jossa selvitettiin osallistujien ominaisuuksia. Vastaaminen tapahtui nimettömästi. Kyselyn päätarkoitus oli verrata, missä määrin ja minkä ominaisuuksien suhteen ystävät ovat keskenään samankaltaisia.

Aineisto antoi samalla joukon yleisempiäkin vastauksia naimaikäisten naisten ja miesten näkemyksistä ja ominaisuuksista.

NAISET MIEHIÄ USKONNOLLISEMPIA

YKSI KYSYMYS kaavakkeessa koski uskonnollisuutta: ”Kuinka uskonnollinen olet?” Rastitettava seitsemän ruudun asteikko oli välillä ”ei lainkaan uskonnollinen” ja ”erittäin uskonnollinen”.

Naispolttariseurueita oli 28 ja niissä vastaajia yhteensä 301 kappaletta. Heidän keskimääräinen ikänsä oli 29,0 vuotta. Miesseurueita oli neljä ja niissä vastaajia oli 48 kpl, keskiarvoikä oli 31,6 vuotta.

Naisvastaajista 23,5 prosenttia ilmoitti olevansa ”ei lainkaan uskonnollinen” ja 1,3 prosenttia vastasi olevansa ”erittäin uskonnollinen”. Miehillä prosentit olivat 39,6 ja 0.

Jos asteikolle annetaan numeroarvot, jossa ”ei lainkaan uskonnollinen” on 1 ja ”erittäin uskonnollinen” on 7, naisten keskiarvoksi saadaan 2,87 ja miesten 2,17. Morsianten keskimääräinen uskonnollisuus oli 2,81.

Vuonna 2008 toteutetun kansainvälinen kyselyaineiston mukaan suomalaisista kahdeksan prosenttia pitää itseään hyvin uskonnollisena, kun taas alle viidennes ei pidä itseään lainkaan uskonnollisena. (Saman tutkimuksen mukaan Jumalaan uskoo ilman epäilyksiä joka viides suomalainen, ja kymmenen prosenttia suomalaisista ilmoittaa, ettei usko Jumalaan. Vuonna 2011 tehdyssä tutkimuksessa jo yli viidennes ilmoitti, ettei usko kristinuskon Jumalaan.)

POLTITARITUTKIMUKSEN mukaan naimaikäiset kaupunkilaiset ovat joka tapauksessa keski-ikäisestä selvästi vähemmän uskonnollisia. Sukupuolieroista taas tiedetään, että naiset ovat Suomessa miehiä uskonnollisempia, oli pa kyse uskonnollisissa tilaisuuksissa käymisestä, rukoilemisesta tai ylipäätään uskonasioiden pitämisestä tärkeänä. Tämä sukupuoliero tuli ilmi tässäkin tutkimuksessa.

Tulevissa tilastoanalyysissä selvitetään uskonnollisuuden mahdollinen yhteys muun muassa vastaajan viimeimpään koulutodistukseen, sisarusten määrään, urheilullisuuteen, ystävien uskonnollisuuteen ja vanhempien eroon.

OSMO TAMMISALO JA VILLE PIIPARINEN
KUVA: MIKAEL HALMEENMÄKI

SKEPTIKOT TAMPEREELLA

Skepsiksen kevätretki suuntautui tänä vuonna Pohjoismaiden suurimpaan sisävesikaupunkiin, Tampereelle. Tutustumiskohteina olivat Poliisimuseo, Lenin-museo ja Vakoilumuseo. Museokiertueen jälkeen skeptikot rentoutuivat ruoan ja taikuuden merkeissä ravintola Plevnassa.

RISTO K. JÄRVINEN

◀ **ENNEN MUSEOITA** epäilijöiden Helsingistä lähtenyt linja-auto pysähtyi Hervannan vesitornin juurelle. Skeptikot nauttivat kahvit ja pullat näköalatasanteen 48 metrin korkeudessa sijaitsevassa ravintolassa, joka osoittautui bussilastilliselle skeptikoita aivan liian pieneksi tilaksi.

POLIISIMUSEOSSA muisteltiin ”vanhoja, hyviä aikoja”, jolloin sana tai kynä ei aina ollut se terävin ase.

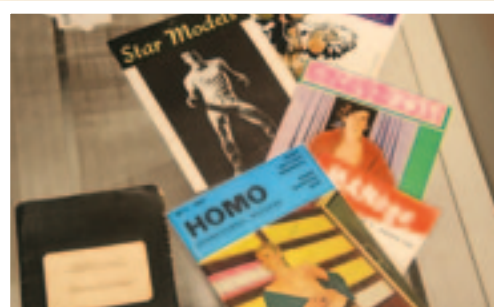

SKEPTIKOT JA LENININ PÄÄ. Lenin-museo toimii Tampereen työväentalon salissa, jossa Lenin ja Stalin tapasivat toisensa ensimmäisen kerran vuonna 1905. Monet muualla maailmassa toimineet vastaavat museot ovat sulkeneet ovensa, joten Suomen museo on jäänyt merkittäväksi erästä maailmanhistorian vaihetta esitteleväksi ja tutkivaksi kulttuurilaitokseksi.

◀ **LENIN-MUSEON** omistaa Suomi-Venäjä -seura ja sen toimintaa tukevat Tampereen kaupunki ja Opetusministeriö. Opaskierros skeptikoille oli kattava - se kesti noin tunnin.

▲ **POLIISIMUSEO.** Homoseksuaalisuus oli Suomessa rikos vuoteen 1971. Suojaikäraja homosuhteissa määriteltiin tämän jälkeen korkeammaksi kuin heterosuhteissa. Yllytys homosuhteisiin säilyi rikoksena vuoteen 1999. Sukupuolivähemmistöjen syrjinnän kieltää vuoden 2004 yhdenvertaisuuslaki.

◀ **LENIN-MUSEOSSA** myynnissä oli mm. aitoja neuvostoliittolaisia Pravda-lehtiä tarjoushintaan 1 € / kpl. Kommunistisen puolueen pää-äänenkannattaja "Totuus" perustettiin sata vuotta sitten toukokuussa.

RAVINTOLA PLEVNA. Skepsiksen Tampereen alueyhteyshenkilö, taikuri Jose Ahonen onnistui hämmästyttämään skeptikoita lähes yliluonnollisella lähitaikuudellaan. ▶

Skeptikolle syyte ihmeen selittämisestä

*Intialaista skeptikkoo
Sanal Edamarukua
syytetään krusifiksi-
ihmeen maallisen
selityksen löytämisestä
ja siitä, että se loukkasi
uskovaisten tunteita.*

MAALISKUUSSA Intian suurimmassa kaupungissa koettiin ihme. Mumbain miljoonakaupungin syrjäisellä kujalla sijaitseva pieni Velankannin kirkko nousi kiinnostavaksi vierailukohteeksi. Katolisen kirkon pihamaalla oli kookas krusifiksi, joka oli kiinnitetty vahvaan puupylvääseen. Patsaan jaloista alkoi valua puhdasta vettä. Sadat ihmiset keräsivät talteen pyhäksi vedeksi nimettyä nestettä. Veden pääteltiin siunaavan koteja ja ihmisiä. Kirkko levitti krusifiksin ihmeestä kertovia mainosjulisteita.

Indian Rationalist Associationin puheenjohtaja Sanal Edamaruku saapui paikalle. Edamaruku on aikaisemmin kritisoinut ihmeperantajien, fakiirien ja puoskareiden rahastuskeinoja. Hän on paljastanut taikatemppuja, joilla on huijattu kokonaisia kyliä Intian maaseudulla. Edamarukun oli kutsunut paikalle televisiokanava TV-9. Kameraryhmä seurasi, kuinka skeptikko tarkasteli patsasta ja haastatteli ihmisiä. Alle puolessa tunnissa hän laati selityksen veden ilmestymiselle.

Krusifiksi oli kiinnitetty puuhun, jonka paalutus yltää pihamaalla olevaan kosteaan maahan. Pihamaan tukkeutuneesta viemäristä vesi nousi puuta pitkin kapillaari-ilmiön välityksellä krusifiksiin alaosaan. Sieltä vesi valui maahan Jeesus-patsaan varpaista.

LAIN MUKAAN TOTUUDEN SANOMINEN VOI OLLA RIKOS

SAMANA PÄIVÄNÄ Edamaruku päätyi TV-9 kanavan studiokeskusteluun, jossa Velankannin kirkon pappi ja Mumbain piispa Agnelo Gracias yhdessä vaativat Edamarukulta anteeksipyyntöä. Ei pelkästään ihmeen maallisen selityksen löytämisestä, vaan uskovaisten loukkaamisen takia. Edamaruku oli kommentoinut krusifiksin palvomisen muistuttavan epäjumalien palvomista.

Piispa Gracias vakuutteli katsojille, ettei katolinen kirkko tehtaile ihmeitä, vaan suhtautuu niihin tarpeellisesti kriittisyydellä.

Keskustelu muuttui kiihkeäksi. Jopa jumalanpilkkalain soveltamista ehdotettiin. Edamaruku ilmoitti ottavansa

syytteen mielellään vastaan. Oikeudenkäynnissä hän voisi selittää tarkasti, miten ihme paljastui maalliseksi tapahtumaksi. Mahdollisesti Edamaruku luuli jumalanpilkkasyytöstä vain retoriseksi uhkailuksi.

Televisiokeskustelua seuraavana päivänä piispa Gracias oli kuitenkin mukana pyytämässä poliisia tutkimaan, oliko skeptikko rikkonut Intian rikoslain artiklaa 295. Laki määrittelee rikokseksi tarkoituksenmukaisen ja pahan-suopaisen teon, joka loukkaa mitä tahansa uskonnollista tunnetta. Epämääräinen laki mahdollistaa lähes minkä tahansa kritiikin tulkitsemisen loukkaukseksi. Laki tekee myös mahdolliseksi sen, että totuuden ääneen sanomisesta voi seurata rikossyyte.

Intian korkein oikeus on asettanut joitakin lievennyksiä artiklan tulkinnalle. Kaikki loukkaavaksi koetut teot eivät täytä rikoksen tunnusmerkkejä. Siihen tarvitaan vielä loukkaamisen tahallisuus.

EDESSÄ ON MIELENKIINTOINEN OIKEUDENKÄYNTI

TUTKINTAPYYNTÖJÄ esitettiin peräti kolmella poliisiasemalla. Seuraavaksi poliisit antoivat pidätysmääräyksen Edamarukusta. Poikkeuksellisesti poliisit eivät suostuneet lähettämään kopioita valituksista Indian Rational Associationille. Edamarukun lakimies ei voinut täten vastata poliisille, vaan pidätysmääräys jäi automaattisesti voimaan.

Krusifiksia tutkinut mies on tällä hetkellä vapaalla jallalla. Kolmesta poliisiasemasta yksi jatkaa Edamarukun aktiivista etsintää. Laitoksen poliisi soittaa Edamarukulle lähes päivittäin ja pyytää häntä antautumaan. Jos Edamaruku lopulta antautuu vapaaehtoisesti poliisille, edessä on varmasti mielenkiintoinen oikeudenkäynti. Indian Rationalist Association kerää parhaillaan avustusrahas-
toa, jolla Edamarukua puolustettaisiin tuomarin edessä. Mumbain piispa on ilmoittanut, että katoliset järjestöt ovat valmiita perumaan jumalanpilkkasyytöksen, kunhan Edamaruku pyytää anteeksi loukkaavia kommenttejaan. Tilanne voi selvitä kesän aikana.

INTIAN RANDI

SANAL EDMARUKU tuli aikanaan julkisuuteen Guru Busters -ohjelmassa. Siinä joukko epäilijöitä kiersi pitkin Intiaa vieraillemassa suosittujen gurujen luona. Ohjelma onnistui taltioimaan kameroiden mm. Sathya Sai Baban ihmetteen, jossa hän taikoi käteensä kultaketjun tyhjäksi. Kamera näki, miten Sai Baba piilotteli ketjua käsissään pitelemään pal-kintolaatan alla. Joko Sai Baba todellakin hallitsi materian loihtimisen olemattomasta, luonnonlakeja rikkoen, tai sitten hän hallitsi klassisen taikatempun.

VIELÄ ENEMMÄN julkisuutta Edamaruku sai osallistuesaan kirouksen testaamiseen suorassa televisiolähetyksessä vuonna 2008. Guru Pandit Surinder Sharma oli ilmoittanut olevansa monen merkittävän poliitikon suosima tietäjä. Ei ole harvinaista, että intialaiset poliitikot syyttelevät vastustajiaan kirouksien käyttämisestä. Sharma kehui itseään ohjelmassa taivasiin asti. Edamarukulle ei annettu kunnollista suunvuoroa. Sitten Sharma erehtyi mainitsemaan, että hänen voimansa kykenivät jopa tappamaan ihmisen kolmessa minuutissa. Edamaruku tarttui välittömästi tilaisuuteen. Hän pyysi gurua langettamaan tuon tappavan kirouksen suorassa lähetyksessä. Kaikkien yllätykseksi Sharma suostui siihen.

Lopputuloksena suosittu huumorivideo YouTubessa. Sharma heiluttelee käsiään ja lausuu mantroja naureskelevan Edamarukun vieressä. Kun ohjelmalle varattu aika loppui kesken, skeptikko oli vieläkin hengissä, joten kanava päätti jatkaa ohjelmaa erikoislähetysenä. Sharma hermostui huomattavalla tavalla. Hän alkoi tukistaa ja puristella Edamarukun päätä. Juontaja joutui keskeyttämään fyysisen kontaktin useampaan kertaan. 90 minuuttia myöhemmin juontaja julisti kirouksen epäonnistuneeksi.

Guru ei kuitenkaan luovuttanut yhden räikeän epäonnistumisen jälkeen. Hän julisti, että valikoimassa oli vielä yksi ”lopullinen tuhomantra,” joka ei ole koskaan epäonnistunut. Se suoritettiin yöllä kameroiden edessä. Kaksi Sharman avustajaa oli mukana lisäämässä taikavoimien tehoa. Uusi mantra ei toiminut edellistä paremmin. Sharman ura oli ohi. Edamarukun ura oli vasta alkamassa.

Suomen Humanistiliitto tiedotti 26.6., että koska Edamaruku joutuisi odottamaan mahdollista tutkintaa ja syytteitä epämaäräiseksi ajaksi vangittuna, hän on hakeutunut turvaan Suomeen. Matkan järjesti Pekka Elo, joka on Suomen Humanistiliiton puheenjohtaja ja Rationalist International -järjestön kunniajäsen.

JUHA LEINIVAARA

Skeptikko 20v. sitten

INTIAN SKEPTIKOIDEN JOHTOMIES, ihmeiden paljastaja ja matkasaarnaaja B. Premanand vieraili huhtikuun alussa Helsingissä Skepsis ry:n vieraana. Hän esiintyi Helsingin yliopiston suuressa juhlasalissa 4.4.1992 noin 400 kuulijalle. Premanand esitti parikymmentä ihmemiesten (god-men) temppua ja paljasti, miten ne tehdään. Mukana olivat mm. kielen lävistäminen metallipiikillä, veden muuttaminen viiniksi ja pyhän tuhkan luominen tyhjästä. Esitys sai skeptisen teologin miettelääksi.

Ihmeet voi luokitella kahtia. Toisaalla ovat alemman tason ihme, jotka fundamentalistikristittyjen mielestä ovat Jumalan vastustajan saatanan aikaansaannoksia: spiritismi, henkiparannus, astrologia, yleensä paranormaalit ilmiöt. Toisaalla ovat kehittyneemmän, puhtaamman, jumalallisemman tason ihme: erityisesti Raamatussa kerrotut ja siellä erityisesti Jeesuksen tekemiksi kerrotut ihme, mutta myös nykyaikana tapahtuvat ns. Pyhän Hengen aikaansaamat ihme, esimerkiksi sairaiden parantumiset ja profetiat.

Tästä perinteisestä kristillisestä viitekehyksestä lähtien on itse asiassa varsin helppo yhtyä Premanandin peruskritiikkiin intialaisia ihmeidentekijöitä ja muita jumalhimisiä vastaan. Hehän ovat pakanoita, ainoastaan yleisen ilmoituksen varassa hapuilevia ihmisiä, joilta ei voikaan odottaa muuta kuin joko silkkaa petkutusta tai Jumalan vastaisten pimeyden voimien aikaansaamia pahoja ihmetekojä. Neulan työntäminen verettömästi kielen läpi, lasimurskan syöminen, hiilillä kävely, ihon polttaminen liekillä ilman vahinkoa, sydämen pysäyttäminen, tuhkan luominen tyhjästä – kaikki ne ovat vain esimerkkejä eikristillisestä harhailusta.

Siinäkö oli Premanandin vierailun koko anti? Eikö hänen kritiikkinsä kohdistunut millään merkittävällä tavalla yhtä hyvin myös kristinuskon piirissä presentoituihin ihmeisiin? Kyllä kohdistui. Premanand esitti myös veden muuttamisen viiniksi ja näytti, miten pieni määrä leipää saadaan riittämään suurelle joukolle. Hän kertoi myös veden päällä kävelemisen ihmeestä. Näissä esimerkeissä lähestytään jo Raamatun ihmeitä. Listaa voisi jatkaa: sairaiden parantaminen, kuolleiden herättäminen eli ylösnousemuksen ihme, luominen tyhjästä...

Kuuluvatko nämä raamatulliset ihme, menneet ja tulevat, todella johonkin aivan toiseen, varmempaan, luotettavampaan kategoriaan? Mielestäni nyt esillä olevaan asiaan voi tuoda selkeyttä seuraava kolmijako:

1. FAKTAIhmeitä ovat paranormaalit ilmiöt, jotka ovat todella tapahtuneet. Onko sellaisia? Sekä ei-kristitty guru

että kristitty fundamentalisti vastaavat myöntävästi, vaikka heidän esimerkkinsä eroavat toisistaan. Jälkimmäiselle ovat kiistattomia faktoja Raamatun ihme, erityisesti Jeesuksen ihmeteot ja myös "aidot" jumalalliset nykypäivän ihme.

2. FIKTIOIhmeitä ovat paranormaalit ilmiöt, joiden ajatellaan voivan tapahtua, mutta joilta puuttuu näyttö. Liberaali kristitty hyväksyy periaatteessa tämän tulkinnan myös Raamatun ja Jeesuksen ihmeisiin nähden, toisin sanoen ne ihme, ovat symbolisessa mielessä totta; ne edustavat uskonnollista mutta eivät tieteellistä totuutta. Fundamentalisti hylkää tämän tulkinnan.

3. FANTASIAIhmeitä ovat paranormaalit ilmiöt, jotka tapahtuvat yksinomaan ihmisten ajatus- ja ideamaailmassa, ilman minkäänlaista yhteyttä reaali maailmaan. Jumala ja ihme (ihmettely) kuuluvat aatteiden ja elämänfilosofioiden piiriin, ja niillä voi olla huomattavakin kulttuurihistoriallinen merkitys. Eihän esimerkiksi länsimaista ajattelua voi ymmärtää ilman että tuntee kristinuskoa. Siksi voi tiettyyn rajaan asti ymmärtää uskonnonopetusvaatimuksiakin. Tosin yhtä vankat eväät maailmankatsomukselle voidaan antaa myös elämäkatsomustiedon avulla. Jumalaan uskomaton ihminen voi olla samalla katsomuksellisella, siveellisellä tasolla kuin uskovakin. Periaatteen toteutuminen käytännössä riippuu yksilöistä.

MINUN MIELESTÄNI Premanandin luento oli syvällisempi ajatusten herättäjä kuin vain ohikiitävä hetki, jolloin saattoi "toisten kristittyjen" kanssa luvan perästä naureskella pimeästä pakanuudesta kumpuaville näennäsihmeille. Premanandin kritiikki kohdistui yhtä hyvin aidoiksi väitettyihin kristillisiin ihmeisiin historiassa ja nykyajassa.

Onko siis ihmeitä? Agnostikko ja skeptikko sanonee vain: fantasiaihmeitä on. Jos joku tarvitsee niitä elämänfilosofiansa rakennuspuiksi, se on kunnioitettavaa. Jos joku töineen selviää ilman minkään kategorian ihmeitä, se on yhtä lailla kunnioitettavaa.

VELI TOUKOMIES

Lainaukset lehdestä Skeptikko 14, kevät 1992
Skeptikot verkossa:
www.skepsis.fi/Julkaisuja/Skeptikkolehti.aspx

KILPAILU ON AVOIN KAIKILLE!

SKEPSIS RY JA SKEPTIKKO-LEHTI JÄRJESTÄVÄT SUUREN UFO-VALOKUVAUSKILPAILUN

KILPAILUN TARKOITUKSENA ON LÖYTÄÄ MAHDOLLISIMMAN VAIKUTTAVALTA
NÄYTTÄVÄ VALOKUVA UFOSTA, TUNNISTAMATTOMASTA LENTÄVÄSTÄ ESINEESTÄ.

- Kilpailukuva ei saa olla aikaisemmin julkaistu ja sen tulee olla osallistujan itsensä ottama.
 - Kuvaajalla on oltava kuvaan täydet oikeudet.
 - Kilpailuun osallistutaan digikuvilla.
 - Myös humoristiset näkemykset otetaan arvostelussa huomioon. Kuvaa saa käsitellä miten tahtoo, mieluummin taitavasti.
- Kuvat lähetetään sähköpostiin osoitteeseen: editor@skepsis.fi
- Kirjoita lähetyksen aiheeksi UFO-valokuvauskilpailu ja liitä mukaan yhteystietosi. Yksi henkilö saa lähettää kilpailuun korkeintaan kolme kuvaa. Kuvien tulee olla perillä syyskuun 9. päivään mennessä. Kuvat tulee toimittaa JPEG-muodossa painokelpoisina korkearesoluutiokuvina.

Kilpailun järjestäjällä on oikeus julkaista kilpailuun osallistuneita kuvia ilman erillistä korvausta Skeptikko-lehdessä ja Skepsiksen Internet-sivuilla. Kilpailuun osallistuvien kuvien tekijänoikeudet säilyvät kuvaajalla.

Kilpailun voittaja palkitaan 300 eurolla.

Kilpailun tuomarina toimii valokuvaaja Jouni Kallio (<http://jounikallio.com/>)

EIKÖ NIGERIALAISKIRJEITÄ tehtailevien verkkorikollisten kannattaisi ennemmin valehdella asuinpaikkansa? ... Microsoftin tutkija Cormac Herley on selvittänyt tutkimuksessaan, miksi rikolliset puhuvat totta. Syy on elegantin yksinkertainen: potentiaalinen uhri on niin sinisilmäinen tai tietämätön, että menee lankaan siitäkin huolimatta. Manipuloijilla menee aikaa hukkaan, jos he saavat vastauksia ihmisiltä, jotka tajuavat kesken viestinvaihdon, että jotakin on tekeillä. Jos huijari yrittäisi peitellä paremmin taustojaan ja tehdä absurdin tarinansa rahan siirtämisestä uskottavammaksi, tulisi vastauksia enemmän niiltäkin, jotka ymmärtävät jättää leikin kesken.

WWW.MIKROPC.NET 21.6

AVARUUSTÄHTITIEHEN PROFESSORI ja tunnettu agnostikko Esko Valtaoja on tyrmistynyt sisäministeri Päivi Räsänen torstaina esittämistä näkemyksistä Hyvinkään ampumistragedian tiimoilta. Räsänen katsoo, että suomalaiset tarvitsevat kristinuskoa luomaan arvopohjaa. Hän näkee, että hengellisellä heräämisellä on suuri merkitys suomalaisten moraalien ja hyvinvoinnin kannalta. ... Esko Valtaojan mukaan tutkimukset ja tilastot puhuvat tylyä kieltä uskonnon ja väkivallan yhteydestä. ”Voin jopa esittää tilastoja siitä, että mitä uskonnollisempi maa, sitä enemmän siellä tehdään rikoksia. Ei ole olemassa mitään tutkimustietoa siitä, että uskonnollisuus millään tavalla suojelisi ihmisiä tekemästä pahaa”, Valtaoja lataa. Valtaoja lisää, että tutkimusten mukaan Jumalaan uskovia ei ole koskaan ollut Suomessa näin vähän. Suomi on myös maa, jossa tapahtuu vähän rikoksia verrattuna muihin maihin. Valtaojan mielestä Räsänen puheet uskonnon voimasta ovat käsittämättömiä. ”Yhtä hyvin voisin heittää asian pääläelleen ja sanoa, että jos kaikki luopuisivat uskonnosta, väkivalta katoaisi maailmasta. Se on tutkimusten mukaan enemmän totta kuin Räsänen väite”, Valtaoja sanoo.

WWW.ILTALEHTI.FI 31.5.

TELEVISIOSTAKIN TUTTU Taisto Heikkinen oli aikanaan Suomen valtakunnallinen sääennustaja, joka käytti ennustuksissaan apuna sammakkoa. ... Joskus ennustukset pitivät hyvinkin paikkansa, joskus vähemmän. Taisto koki elinvuosinaan muutakin ihmeellistä kuin sammakoiden taikaa. Hän kertoi, kuinka eräänä yönä avaruusoliot tulivat vierailulle hänen kotiinsa. Ensimmäinen alus laskeutui pihalle ja kaksi olentoa – mies ja nainen astuivat ovesta si-

sään. Heikkinen kertoo, kuinka sähkölaitteet menivät sekaisin jo heti kättelyssä, kelloja myöten. Olennot olivat sonnustautuneet rautakamppeisiin ja miespuolisella oli ollut jokin sädepistooli tai jokin muu sellainen vyötäröllä.

HTTP://MYSTEERIENAIKA.COM 28.5.

HELSINGIN MERIMAILMAN Jakki-niminen meritursas ennusti Suomen voittavan jääkiekon maailmanmestaruuden, mutta ennustus meni pahasti pieleen. Jakin altaaseen laitettiin viime viikon lopulla kaikkien välisiin selviytyneiden maiden liput, ja Jakki tarttui kiihkeästi kiinni Suomen lippuun. Suomi kuitenkin hävisi välierissä Venäjälle, eikä pronssiakaan tullut. ”Olemme laittaneet erehdyksen Jakin nuoruuden innon piikkiin. Toinen vaihtoehto on, että Jakki ymmärsi asian väärin ja halusi vain kertoa olevansa kova Suomi-fani”, kertoo Merimailman markkinointipäällikkö Mirka Anttila. Meritursas tunnetaan kansankielellä mustekalana. Jalkapallon MM-kisojen aikaan kesällä 2010 saksalainen Paul-mustekala nousi koko maailman tuntemaksi julkikkiseksi, kun se ennusti maailmanmestarin oikein.

WWW.MTV3.FI/UUTISET/KOTIMAA 21.5.

KUINKA YKSI PUOLUE onnistuu keräämään joukkoonsa kaikki turvenuijat, propellipäät, yhteiskunnan anarkistit ja fasistit? Ilmaisella kasviskeitolla, jonka resepti on salaisuus Intiasta. Nyt nuo onnettomat ovat valmiita tappamaan kaikki tuottamattomat suomalaiset, jotka eivät äänestä vihreitä. Luvassa on paljon vanhusten murhia, jotka dementiassaan sanovat sekavan sanan. Se tulkitaan pyynnöksi armomurhaan. Kehitysvammaiset, monet yhteiskunnasta syrjäytyneet, oikeat työttömät ovat myös vaarassa. Joku new-age ajatustenlukija päättelee näiden ihmisten haluavan uhrata itsensä vihreän diktatuurin hyväksi.

KARJALOHJAN KIRKKOHERRA HEIKKI LINNAVIRTA :
HTTP://LINNAVIRTA.KOTISIVUKONE.COM 20.5.

GUATEMALASSA SIJAITSEVAN Xultúnin maya-kaupungin kaivauksilta on löydetty huone, jonka seinällä on vanhin tunnettu maya-kalenteri. Hieroglyfit ovat peräisin 800-luvulta, eli ne ovat useita vuosisatoja vanhempia kuin kaarnalle kirjoitetut maya-koodeksit. Populaari käsitys, että mayojen ajanlasku päättyisi vuoteen 2012, ei saa mitään tukea löydöksestä. Kalenterimerkinnät

jatkuvat 7000 vuoden päähän tulevaisuuteen. ... Kalenterimerkinnot kuvaavat Bostonin yliopiston arkeologi William Saturnon mukaan neljää mayojen käyttämää kalenterisykliä: 260-päiväistä seremoniakalenteria, 365-päiväistä aurinkokalenteria, 584-päiväistä Venuskalenteria sekä 780-päiväistä Mars-kalenteria.

WWW.TIEDE.FI 10.5.

PORI, 12. HUHTIKUUTA 1969. Puolenpäivän tienoilla ilmavoimien lentäjä Jouko Kuronen on valmistautumassa suunnistuselentoa varten. ... Kuronen saa lennonjohdolta ohjeet rullata kone kiitoradalle. Hetki ennen lähtöä lentäjä-ässä kuulee radion kautta jo ilmassa olevan lentäjän ja lennonohjaajan keskustelun. ”Hei 286, keskeytäpä syöksysi ja katso mitä noi seitsemän ilmapalloa yläpuolellasi ovat”, viestittää valvoja. Taivaalla taistelulentäjä Tarmo Tukeva kaartaa tarkastamaan tilanteen. ”Ne seisovat paikallaan tässä kentän päällä – olisiko korkeus joku 1500-3000 metriä – ja niitä näyttää olevan seitsemän kappaletta.” Kiitoradalla ollut Kuronen tarkastaa tilanteen kääntämällä konettaan niin, että hän saa näköyhteyden havaintoon. Hän näkee seitsemän levyn muotoista esinettä lentokentän yllä ikään kuin muodostelmassa. Taivaalla lentäjä Tarmo Tukeva saa radiosta käskyn siirtyä lähemmäs havaintoa. Juuri kun hän pääsee lähietäisyydelle, esineet lähtevät muodossa kiihdyttämään ällistytävällä nopeudella kohti pohjoista. Esineiden vauhti on uskomaton, sillä vastatuulesta huolimatta 700 kilometria tunnissa taivuttava hävittäjä jää kuin paikoilleen seisomaan. Muutaman minuutin kuluttua esineet havaitaan jälleen. Tällä kertaa kuitenkin 200 kilometrin päässä Vaasassa.

Kurosen havainnosta on puhuttu vuosikymmeniä Suomen ainoana merkittävänä ufohavaintona. Porin mysteeri on monesta syystä hyvin harvinainen tapaus. Ensinnäkin, kyseessä on ainoa tapaus, jonka Suomen ilmavoimat on todella myöntänyt. Porin lentokentällä 60-luvun lopussa siis todistettiin todella jotain ainutlaatuista useiden silminnäkijöiden havaitsemana. ... Vuonna 1984 Yleisradion lähettämässä Mystinen ilta televisiossa -ohjelmassa lennoston eversti myönsi havainnot ja totesi perään, että kohdetta ei kyetty tavoittamaan hävittäjillä.

RUOTUVÄKI 9/2012

SOUL-TÄHTI AMY WINEHOUSEN traagiseen kuolemaan saatiin äskettäin vastauksia, sillä laulajan kuolinsyyksi todettiin alkoholimyrkytys. ... Laulajan kuolemanjälkeinen elämä on viime aikoina saanut mediahuomiota. Äskettäin tähden ystävä Pete Doherty kertoi nimittäin Winehousen kummittelevan miehelle tämän Lontoon kodissa. Nyt 27-vuotiaana menehtynyt tähti on ilmestynyt isälleen meedioistunnossa. ”Amy kertoi hyväksyvänsä täysin kaiken, mitä olemme tehneet hänen kuolemansa jälkeen. Hän on taivaassa ja heiluttaa sieltä taikasauvaansa”, kertoi Mitch Winehouse Breaking News -sivustolle.

WWW.STARA.FI 14.4.

YORKSHIREN HULLISSA asuneen Leanne Fennellin asunnosta kuului koväänistä musiikkia läpi yön. Lisäksi hä-

nen puutarhansa täyttyi säännöllisesti tyhjästä oluttölkeistä ja siideripulloista. Melusta ja sottaamisesta valitettiin, mutta juhlinta vain jatkui. Lopulta Fennell sai hädän Hullin kaupungin vuokra-asunnostaan. Naisen itsensä mielestä häntä kohdeltiin epäreilusti – varsinkin kun hän ei itse tunnustanut juhlineensa rajusti. ”Hän kertoi meille, että poltergeist-henki laittoi koväänisen musiikin päälle, kun hän itse oli nukkumassa”, kuvailee yksi Leannen naapureista Daily Mail -lehdelle.

WWW.ILTASANOMAT.FI 9.4.

SYÖPÄSAIRAITA NEUVOTAAN välttämään lisäaineita. Amerikassa on tehty myös paljon tutkimuksia siitä, miten erilaiset ruoka-aineet vaikuttavat syöpään. Suomessa näitä juttuja pidetään huuhaana, mutta kun sairastaa syöpää, moni haluaa kokeilla kaikkea mahdollista. ”Syöpä on loinen. Järkeilin, että se syö samaa ruokaa kuin minä. On ravintoa, josta syöpä pitää, ja josta se ei pidä. Täytyy syödä enemmän sellaista ruokaa, mitä syöpä inhoaa”, Pirkko Arstila sanoo. Tutkimusten mukaan syöpä pitää broilerista ja sokerista. Sen sijaan syöpä ei siedä punaista väriä, joten esimerkiksi punaviini on sen inhokki. Myöskään muita värikkäitä ja samalla mausteisia ruokia tai parsakaa- lia syöpä ei voi sulattaa. ”En muuttanut kauheasti ruokavaliotani. Tosin kanaa en syönyt vuoteen”, Arstila kertoo. Ruokien vaikutuksesta syövän selättämiseen ei ole tieteellistä näyttöä. Vaikka broilerin ja sokerin välttämisestä ei olisi ollut hyötyä, niin ei se haitaksikaan ole ollut.

WWW.STUDIO55.FI 1.4.

MISS UNIVERSUM 1975 Anne Pohtamo-Hietanen näkee nuorten mielenterveyongelmiin ratkaisun rukoilemisessa. ”Nuorten mielenterveys on tärkeä asia. Ennen kouluissa oli aamunavaukset, rukoiltiin ja pyydettiin siunausta. Arvotyhjiö täyttyi aina jollakin. Jos siunausta ei pyydä, niin sitten elämä täyttyy tällaisilla huonoilla asioilla, kuten masennuksella”, Pohtamo totesi.

WWW.ILTASANOMAT.FI 30.3.

POLIITTINEN KORREKTIUS on päässyt valloilleen New Yorkissa, missä viranomaiset ovat laatineet 50 sanan listan koulujen kokeissa kielletyistä sanoista. Asiasta uutisoineen New York Postin mukaan listalle ovat päätyneet muun muassa sanat ”dinosaurius”, ”syntymäpäivät” ja ”halloween”. Dinosaurius-sanan pelätään suuttuttavan fundamentalistikristityt, sillä se viittaa evoluutioon. Syntymäpäivät-sanalta taas varjellaan jehovan todistajia, jotka eivät vietä syntymäpäiviä. Halloween on kieltolistalla pakanallisen asiayhteytensä vuoksi. Sanakielloilla pyritään estämään epämiellyttävien tunteiden nouseminen oppilaiden mieleen. Lista on mukana ohjeistuksessa, jonka kaupungin viranomaiset ovat antaneet joukolle yrityksiä. Lehden mukaan yritykset kilpailevat pääsystä uudistamaan muun muassa koulujen englannin, matematiikan ja yhteiskuntaopin kokeita, joilla oppilaiden edistymistä mitataan useita kertoja vuodessa.

WWW.ILTASANOMAT.FI 28.3.

Temppu, joka ei ole temppu

Vuorovaikutus
vai vedätys –
Maailma haluaa
tulla huijatuksi

KUVA: JOSE AHONEN

TÄSSÄPÄ temppu, joka ei ole temppu. Kyse on lähinnä gravitaatioon liittyvästä, ihmisen perspektiivistä mystiseltäkin vaikuttavasta ilmiöstä. Näinä kyynisinä Google-aikoinakin luonto voi vielä yllättää!

Sinällään jutussa ei ole mitään ihmeellistä, mutta se on visuaalisesti kiehtova, järjenvastainen ja ennenkaikkea helppo tehdä. Tarvitset vain kaksi haarukkaa ja tulitikun (tai kolikon). Tärisevät kädet ovat tempun kannalta hiukan haasteelliset, muttei ylittämättömät. Tempun voi myös esittää ns. baarihaasteena.

MALLI 1: HAARUKAT

1) Asettele haarukat kuvan 1 mukaiseen muotoon.

2) Huomaa, että haarukan piikkien tulee mennä toistensa lomitse, jolloin piikkien väliin jää sopiva tyhjä tila, johon asetat tulitikun kuvan 2 mukaisesti.

3) Asettele koko rakennelma kuvan 3 mukaisesti pinnalle, jossa ei ole kaltevuutta tai pyöristettyjä kulmia.

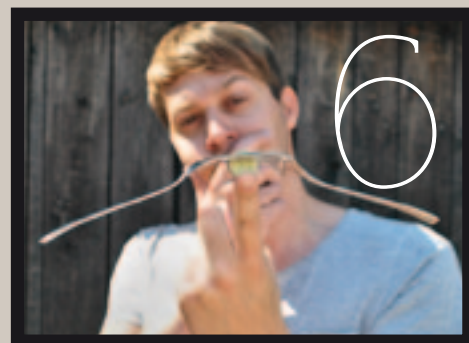
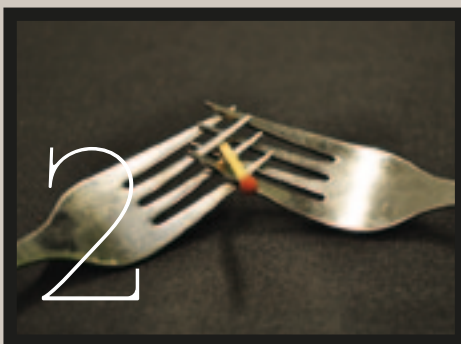
MALLI 2: KOLIKKO

1) Asettele haarukat kuvan 4 mukaisesti.

2) Laita kolikko piikkien toiseen väliin.

3) Tasapainottele väkerrys kuvan 5 tai 6 mukaisesti.

Rakennelmaa voi yleensä jopa keinuttaa hieman, jolloin se näyttää hyvin tyylikkäältä. Varo kuitenkin illuusion (ja rakennelman) särkymistä!

KUVAT: JYRI KARJALAINEN

NASA ja salatut avaruusolennot

BRITTILÄINEN DAILY MAIL -sanomalehti esitteli Aurinkoa sohivan SOHO-satelliitin – tuttavallisemmin Solar and Heliospheric Observatory – taltioimia valokuvia. Kuvasarjasta erottuu erikoinen ilmiö. Aivan kuin scifi-elokuvista karannut avaruusolentojen emoalus olisi pysäköinyt Auringon viereen. Tarkennettu kuva tuosta kohteesta on kuitenkin melko epäselvä. Oikeussaleista tuttua pikselöitymistä ei voida estää, vaikka kamera on avaruudessa asti.

Ihmetystä aiheuttanut valokuva julkaistiin alunperin Nasan virallisella verkkosivulla. Julkinen palvelu mahdollistaa satelliittien tuottamien valokuvien tarkastelun. Näistä valokuvista on nähtävissä salaperäisiä asioita parikin kertaa per vuosi.

Kuvia ja lyhyitä videoita lisätään sivustolle päivittäin. Useampi salaliittoteoreetikko seuraa näitä tähtikuvia suurella mielenkiinnolla. He bongaavat niistä epäselvyyksiä vähintään kerran kuukaudessa. Kuvakaappauksia lataillaan eteenpäin YouTubeen, jotta totuus tulisi julki.

Salaliittoteoriat avaruusolennoista vain viillintyvät, kun samat salaliittoteoreetikot huomaavat miten esiin nostetut kuvat katoavat Nasan kuvapalvelusta. Kommentit mustiin pukeutuneiden miesten manipulaatiosta näyttävät saavan tukea Nasan toimista.

Mutta – olisiko katoaville avaruuskuville jokin toinen selitys?

Nasa on luonut lähes vakuuttavalta vaikuttavan peitetarinan. Se esitellään satelliittiprojektin kotisivulla. Teknologisen jargonin alta paljastuu, että internetiin ladataan valokuvia kahdessa vaiheessa. Ensimmäisenä tuodaan julki satelliittien ns. live-lähetyksenä välittämät valokuvat ja videot. Ne ovat tekniikan sanelemana automaattisesti huonommalla resoluutiolla taltioituja. Satelliitit tallentavat videonauhureihinsa jatkuvasti kuitenkin tarkempaa materiaalia. Se välitetään planeetallemme pitkinä latausjaksoina. Tarkemmat kuvat vaativat isompia tiedostoja. Niiden siirtäminen eetterissä ei ole ripeää hommaa. Ilmiö on tuttu kaikille, jotka ovat yrittäneet ladata sitä ainoaa videota juuri silloin, kun on kiire lähteä jonnekin.

Kun satelliitin kuvat ovat vihdoinkin perillä, Nasan asiantuntijat laittavat ne vanhojen kuvien tilalle. Silloin tarkemmissa kuvissa ei enää näy nopeasti ladattujen kuvien pikselimössöä, epätarkkuuksia tai muita erikoisuuksia. Samalla katoavat avaruusolentojen ”karavaanareiksi” luullut kuvat.

ONKO NASAN selityksessä mitään perää? Huomaavatko nasalaiset aina liian myöhään, että he ovat vahingossa julkaisseet todistusaineistoa avaruusolennoista? Deletoidaanko kuvat totuuden salaamiseksi?

Useimpien ufo-valokuvien ongelmana ovat niissä näkyvien kohteiden koko. Jos Daily Mailin uutisessa näkyvä avaruusalus olisi oikeasti olemassa, olisi sen kokoluokka suurempi kuin Maa-planeetan halkaisija. Kuitenkaan kyseinen avaruusalus ei näy muiden satelliittien ottamissa kuvissa. Eikä sillä ole massaa, joka vaikuttaisi planeettojen kiertoratoihin.

Aivan kuin epätarkoissa kuvissa nähtäviä kohteita ei olisikaan oikeasti olemassa Auringon vieressä.

Minulla on parempi salaliittoteoria Nasan tempuista. Organisaation budjetti jäädytettiin viime vuonna väliaikaiseen 18,7 miljardiin dollariin. Irtisanomiset ja töiden ulkoistaminen ovat pakottaneet Nasan epätoivoisiin tekoihin. On huomattavasti loogisempaa teorisoida, että Nasa luo tarkoituksella kohua avaruusolennoilla. Veronmaksajien rahat alkaisivat taas virrata kohti avaruustekniikan kehittämistä, jos kaikki olisivat täpinöissään avaruusolennoista. Kaikkien aikojen ufo-buumi ajaisi kansalaiset kongressin kimppuun, joka joutuisi vuorostaan nostamaan Nasan budjettia tähtiin asti.

SETI-projektilla on etsitty älykästä elämää avaruudesta. Keinotekoisien signaalien metsästys ei ole kerännyt enää suuria rahalahjoituksia. Myös tällä rintamalla voimme päätellä, milloin Nasa on väärentämässä signaaleja. Jos uutisiin päätyy sensaatiomaisia tietoja olennoista, jotka haluavat auttaa, sivistää ja pelastaa ihmiskunnan, ovat tiedot varmasti Nasan väärentämiä. Sensaatiolla halutaan kiristää lisää rahaa avaruustutkimukseen. Lupaus paremmasta saa kukkarot vuotamaan käteistä.

SETI on iskenyt kultasuoneen vasta sitten, kun antennit ovat poimineet taustasäteilystä eksoottisempaa informaatiota; esim. seurustelupalvelua seitsemälle eri sukupuolelle, lonkeroiden pidennyspillereiden mainoksia, Universe-Capitan takuuvarmoja sijoitusneuvoja tähtipölyteollisuudesta tai edullisten kuukausittaisten telepatia-pakettien tilausjaksoja.

Vasta roskapostin löytäminen avaruudesta takaa varman merkin aidon älykkään elämän olemassaolosta Maan ulkopuolella. Todennäköisesti Nasa on salannut tuollaiset tulokset kaikki nämä vuodet.

EI AIVAN TÄYTÄ ODOTUKSLA

Richard Wiseman: Yliluonnollinen ilmiö. Atena, 2012.

Psykologi ja taikuri Richard Wisemanin "Yliluonnollinen ilmiö" -kirjan takakansi lupaa paljon. "Wiseman nappaa kiinni haamun lakananliepeestä selvittääkseen, mikä saa meidät näkemään olemattomia ja miksi haluamme uskoa ihmeisiin". Ihan näin laajaan kokonaisuuteen Wiseman ei kirjassaan yrityksestä huolimatta vastaa.

WISEMANIN kirjan kepeästi kirjoitettu ja helpolukuinen teksti tekevät teoksesta kertalukaisella eräänlaisen läpileikkauksen hullunkurisista myyteistä ja uskomuksista, joita Wiseman tai hänen kollegansa ovat tutkineet. Mukana on tarinaa aina yliluonnollisia kykyjä omanneesta koirasta sie-lua valokuvaavaan tiedemieheen ja puhuvasta mungosta enneuniin.

Kirjan mielenkiintoa on lisätty muutamilla lukijalle annettavilla havaintotehtävillä sekä mukana olevilla interaktiivisilla QR-koodeilla, joilla pääsee älypuhelimella katsomaan luettavasta aiheesta videoita tai muuta lisämateriaalia.

Monissa tapauksissa kirjan jutut jäävät pintapuolisiksi. Wiseman kirjoittaa kappaleen alussa tarinan tai uskomuksen ja pyrkii parhaansa mukaan avaamaan uskomuksen todellista puolta. Hän kertoo useista yksittäisistä tutkimuksista ja välillä aasinsiltojen kautta palaa alkuperäiseen aiheeseen.

Selvä puute piilee juuri tutkimuksiin viittaavissa osuuksissa. Vaikka tutkimukset ja niiden sisältö on kerrottu hyvinkin yksityiskohtaisesti, ei Wiseman juurikaan kerro samasta aiheesta tehdyistä muista tutkimuksista eikä vertaile juuri valitsemansa tutkimuksen tuloksia mihinkään.

Laajimmin käsitellään ehkä enneunia ja unitutkimusta. Sen sijaan lähes kaikkien muiden aiheiden kohdalla odotukset olivat liian korkealla. Syytä aiheiden pintapuoliseen käsittelyyn ei tarvitse pohtia pitkään. Kirja on selvästi suunnattu suurelle yleisölle. Siksi kepeä teksti, vitsailu ja riittävän hölmöt esimerkit pitänevät kirjan kädessä alusta loppuun myös niillä, jotka ovat Wisemanin ja järjen kanssa totaalisen eri mieltä.

Kirjan mieliinpainuvampia osuuksia ovat sielun painoa punnitsemaan pyrkinyt lääkäri Duncan MacDougall sekä Mansaaren puhuvan mungon tarina.

SIELU VAA'ALLA

MACDOUGALLIN uskontoa, tiedettä, pseudotiedettä ja omituisuuksia sisältäneet tutkimukset ovat mielenkiintoista luettavaa. Hän päätyi lopulta tutkimuksissaan siihen, että ihmisen sielu painoi keskimäärin 21 grammaa – tämä takasi hänelle paikan historiassa.

Myöhemmin MacDougall päästi Wisemanin mukaan tutkimuksissaan hengiltä ainakin 15 koiraa vaa'an päällä, eikä havainnut koirilta katoavan grammaakaan painoa. Tämä oli omiaan todistamaan tälle hassuttelijatieteilijälle, että eläimillä ei ole sielua, kuten hän oli alun perinkin päätellytkin.

MacDougallin löydökset tyrmättiin tuoreeltaan vuonna 1907 yksinkertaisella selityksellä. Kuoleman hetkellä ruumiinlämpö nousee äkillisesti, koska keuhkot eivät enää jäähdytä verta. Tästä seuraava hikoilu selittää helposti MacDougallin pitkäaikaisen tutkimuksen tuloksena katoavan 21 gramman.

Järkiselityksestä huolimatta MacDougalista on tehty elokuva, hänen omituisia maailmaansa on kuvattu eri kirjoissa laajasti ja eritoten hänet tunnetaan miehenä, joka punnitsi sielun.

GEF, PUHUVA MUNGO

WISEMANIN keräämistä oudoista tarinoista oudoin ja hupaisin kertoo Mansaarella asuvasta Irwingin perheestä ja heidän mystisestä juttukumppanistaan, Gef-nimisestä mungosta. Tämän tarinan osuus on osuvasti otsikoitu kirjaan nimellä ”Väliaika”.

Gef oli mukava juttukumppani, jota ei vain onnistuttu näkemään koskaan. Gefin tarina kertoo kaikessa hauskuudessaan, miten legendat syntyvät suusta suuhun -menetelmällä.

Tämä outo puhuva mungo antoi lehtihaastatteluja ja jutteli maatilalla vieraileville uteliaille ihmisille. Toki perhe teki pientä bisnestä Gefin kustannuksella siinä sivussa. Gefistä tarjottiin jopa 50 000 dollarin elokuva-oikeuksia.

Vuonna 1932 ”Manchester Daily Sketch” -lehti teki Gefistä haastattelun. Lehti kirjoitti mm.: ”Tuo salaperäinen ihmis-magnusti on tänään puhunut minulle. Kuulin äänen, jonka en voisi uskoa olevan peräisin ihmiskurkusta”.

Tarvitseeko kertoa enempiä? Puhuvan mungon tapaus johti lopulta moniin tutkimuksiin. Gef yritettiin saada näkyville, mutta se ei vain onnistunut. Tutkijat saivat myös karvanäytteitä, jotka mungoperheen pää, herra Irwing heille lähetti. Niiden todettiin olevan peräisin pitkäkarvaisesta koirasta.

Lopulta asian tiimoilta päädyttiin oikeuteen asti, ja aina pääministeriä myöten pohdittiin voiko Gef olla totta, saako siitä tehdä elokuvan ja onko puhuvan mungon olemassaolon kieltäminen suorastaan kunnianloukkaus.

Gef elää muuten edelleen, vaikka ei ole puhunut sitten vuoden 1970. Tällä salaperäisellä mungolla on omat facebook-sivut ja sitä käsitellään tuon tuostakin erilaisissa paranormaaleja asioita käsittelevissä teoksissa.

VIHDYTTÄVÄN VITSIKÄS TIEDEKIRJA

WISEMANIN KIRJAA kokonaisuudessaan voisi kutsua ”viihdyttävän vitsikkääksi tiedekirjaksi”. Kirjaa ei voi lopettaa kesken, koska se on paikoin niin hauska, että nauru puskee väkisin läpi. Paikoin pureudutaan myös asiaan ja saadaan tieteellisen kovaa faktaa, miksi ennustaja osuu oikeaan ja miten vähän me lopulta havaitsemme, vaikka luulemme toisin.

Tehtävät ja muutammat esimerkit siitä, miten näemme mitä haluamme ja miten ymmärrämme niin kuin toivomme, ovat aavaa. Silti kirja jää monessa kohdassa kesken.

Ehkä Wiseman uskoi, että kaikki lukijat innokkaasti käyttävät QR-koodeja ja tutkivat asioita lisää. Tämä toimintatapa ei ainakaan minulle sopinut, vaan luin kirjan mieluummin loppuun ja vasta viikkoja sen jälkeen aloin tutkiskella kirjan antamia nettilinkkejä.

Tieteellisesti mielenkiintoisinta luettavaa ovat monet kirjassa kerrotut testit ja kokeet sekä unia ja niiden syntyä sekä enneunia pohtivat osuudet. Ne vaikuttaisivat olevan Wisemanille itselleenkin mielenkiintoisinta osa-aluetta.

Hardcore-skeptikko ei tästä kirjasta löydä juurikaan uusia argumentteja huuhaa-uskovaisten kanssa väittelyyn, mutta moni huuhaa-uskovainen löytäne selväsanaista ja järkeenkäypää tekstiä, jonka pohjalta hän kenties ajattelee: ”Totta tosiaan, voihan se näinkin olla.”

”Yliluonnollinen ilmiö” puolustaa paikkaansa, vaikka ei aivan odotuksia täytäkään.

PETE POSKIPARTA

Kirjoittaja on palkittu taikuri, mentalisti ja skeptinen lueonnoitsija.

KUOLLUT, JOKA TANSSI SUKKANSA PUHKI

Kirsti Mäkinen: Kruunupäinen käärme ja muita Suomen kansan tarinoita.
Otava, 2011.

Suomen kansan tarinoissa esiintyy kaukoparantamista, narkolepsiaa ja jopa skeptikko.

TEOS KRUUNUPÄINEN KÄÄRME on täynnä vanhoja suomalaisia uskomustarinoita. Tunnistamme niistä yliluonnollisia henkilöitä, haltioita ja maahisia, ja tarinoiden tapahtumat ovat mielestämme epäuskottavia: emäntä lennähtää noitien kokoukseen talon savupiipusta, vainaja tanssii riihessä sukkansa hajalle. ”Entisajan kansanihmisen maailmaan kuului uskomuksia, jotka me jälkiviisaina määrittelemme yliluonnollisiksi. Kansanusko on ollut kuitenkin luonteva osa esivanhempiemme elämää”, Kirsti Mäkinen kirjoittaa.

Kruunupäisen käärmeen tarinat ovat olleet tosia kertojilleen ja kuulijoilleen. Entisajan ihmiset elivät vesien rannoilla, metsät, niityt ja pellot vierellään. Vuoden kierto, eläimet ja kasvit piti tuntea, jotta säilyi hengissä. Vanhan kansanuskon mukaan kaikki luonnossa on elollista pienintä kiveä ja kuusenhavua myöten. Luonto oli arvaamaton kumppani ja ihminen pieni tekijä luonnonvoimien myllertäessä.

Vanhat tarinat on tunnettu hyvin eri puolilla Suomea, samoin niissä esiintyvät hiidet, pirut, maahiset ja vedenhaltiat. Erilaiset haltiaolennot ovat eläneet luonnossa ja pihapiirissä näkymättöminä ja silti osana ihmisten näkyvää maailmaa, ihmisten rinnalla. Kun ihmiset saattoivat asua sukupolvesta toiseen samoilla mailla, myös suvun vainajat tuntuivat liikkuvan vielä elävien kanssa samoilla tanhuvilla.

Kirkko hallitsi väkevästi kansanihmisen elämää. Kirkkorakennus ja hautausmaa olivat monien tarinoiden jännittäviä tapahtumapaikkoja. Uskonnon rituaaleista tuli taikakeinoja, rukous ja siunaus vaikuttivat loitsun tavoin. Vainajat haudattiin vuosisatojen ajan kirkon lattian alle. Niinpä kuolleet tekivät kirkon melkein pelottavaksi paikaksi ja kirkonväki sai tarinoissa suorastaan hurjat piirteet. Kansanusko onkin Mäkinen mukaan vuosisatojen kuluessa monin tavoin sulautunut kirkon julistamaanoppiin.

TIETÄJÄN TAIKAPUSSI

KIRJAN TARINAT ovat mielenkiintoisia. Aarnivalkeat palavat, haltia nykäisee jalasta, maahinen kutsuu vieraakseen, vainaja saapuu häihin, haamu ajaa partaansa, piru pelaa korttia, home tippuu pappien naamasta... Eräässä tarinassa veljen vaimo noituu Heikkiin unitaudin, jonka jälkeen Heikki saattoi nukahtaa keskellä kirkasta päivää kävellessään tai ongella tai vieraisilla naapurissa tai kesken töiden.

seen, vainaja saapuu häihin, haamu ajaa partaansa, piru pelaa korttia, home tippuu pappien naamasta... Eräässä tarinassa veljen vaimo noituu Heikkiin unitaudin, jonka jälkeen Heikki saattoi nukahtaa keskellä kirkasta päivää kävellessään tai ongella tai vieraisilla naapurissa tai kesken töiden.

Seikkaileepa yhdessä tarinassa jopa skeptikko.

”Mies kulki rahtimatkalla ja yöpyi Kainuussa tunnetun tietäjän luona. Illalla turistiin pitkään valkean lämmössä. Tulivat puheeksi näkymättömät, ja mies väitti, ettei hän usko mihinkään, mitä hän ei itse omilla silmillään näe.

’En usko, että semmoisia olentoja on olemassakaan, jos en kerran voi niitä nähdä’, hän toisti.

’No, lähdetään tuonne tielle’, tietäjä myhäili, ’minäpä näytän sinulle jotain.’ Lähdettiin läheiselle tielle.

’Näkykö jotain, mitä tahansa erikoista?’

’Ei näy kyllä yhtään mitään’, mies vastasi.

Tietäjä antoi nyt kädestään hänelle nahkapussin. ’Eikö vieläkään näy?’

Mies ei arvannut, että hänellä oli kädessään taikapussi. Ja mitä hän näkikään: koko suora tie, niin pitkälle kuin silmä kantoi, oli mustanaan pikkuisia ukkoja, kalmanväkeä. Niitä virtasi tien täydeltä heitä kohti. Takaa tuli yhä uusia, ne ympäröivät molemmat miehet, mutta yksikään ei koskenut heihin.

’No, pelottaako?’, tietäjä kysyi ja naurahteli.

’Ei pelota, mutta eiköhän tämä pussi jouda jo sinulle taikaisin.’ Mies ojensi taikapussin liukkaasti tietäjälle.

Kun pussi oli taas tietäjän kädessä, oli manalan väkikin kadonnut. Mies ei sen koommin enää puhunut epäilyistään. Yksi kerta riitti hänelle, niin kamala oli kokemus ollut. Sen kuulivat naapuritkin vielä moneen kertaan.”

MURHA TEKI VAINAJASTA VAARALLISEN

KIRSTI MÄKINEN on havainnollistanut kansanuskon piirteitä eri lukujen johdantoteksteissä.

Oma pihapiiri on asukkaalleen tärkeä; kotitalo, riihi ja sauna, aitat, talli, navetta. Ei ole sattumaa, että niitä varioi ja hallitsi haltia. Myllylläkin oli oma haltiansa, jau-

hettiinhan siellä se vilja, jonka varassa elettiin seuraavaan kesään.

Moni mökki rakennettiin muinoin korpeen. Metsä alkoi usein kylän laidalta tai suoraan pihapiiristä. Metsä oli pelottava ja vaarallinen sille, joka ei ollut oppinut metsämiehen taitoja. Metsässä eleli monenlaista väkeä: metsänneitoja, vuorenpaikkoja, maahisia. Niiden kanssa oli paras olla hyvissä väleissä. Muuten saalis pakenee eikä marjoja löydy tutustakaan paikasta.

Jokien ja järvien rannoilla elävät ihmiset osasivat varoa vettä, sillä he osasivat vain harvoin uida. Syvässä vedessä asui näkki, vedenhaltia. Siellä oli myös vedenhaltian valtakunta rikkauksineen. Viehkeät vedenneidot houkuttelivat kalastajaa kylmään syleilyynsä.

Entisajan ihmiset eivät välttämättä erottaneet eläviä ja kuolleita kahteen eri maailmaan kuuluviksi. Kun läheinen omainen kuoli, hänen ajateltiin vaikuttavan vielä pitkään läheistensä kohtaloihin. Kotona kuolemansa kohdannut jäi jollain tavoin elämään entiseen kotiinsa ja tarkkailemaan asukkaiden, hänelle läheisten ihmisten elämää. Kodinhaltia oli kuin talon entinen emäntä, joka varoittaa asukkaita taloa uhkaavasta vaarasta ja turmelevasta elämästä.

Äkkikuolema, verinen onnettomuus tai murha teki vainajasta jopa vaarallisen. Ilkeät ihmiset ovat ilkeitä myös kuolleina, esimerkiksi pelottavana kirkonväkenä tai hiidenväkenä. Kuollut voi liikkua rauhattomana selvittämättömän rikoksen vuoksi. Monet tarinat kertovat siitä, miten vainajaa lepytetään. Ruumiin pilkkaajat saavat palkkansa.

OSASIN TEKEYTYÄ NÄKYMÄTTÖMÄKSI

SUOMALAISET OVAT olleet kuuluisia noitia, niin naiset kuin miehetkin. Heidän maineensa kiiri myös Ruotsin hoviin, ja vuosisatojen ajan hovi turvautuikin suomalaisten noitien taitoihin. Ruotsissa arvostettiin erityisesti Lapin noitia. Pohjanmaalla noitia oli kiusaksi asti.

Verenseisottajia tiedettiin olevan kaikkialla Suomessa. Eräässä tarinassa joku oli lyönyt kirveellä jalkaansa, ja verenseisottajaa lähdettiin hakemaan paikalle. Hän ei lähtenyt vaan tokaisi: ”Se on jo lakannut vuotamasta.” Kaukoparannukseksi tuollaista kai nykyään kutsuttaisiin. Sota-aika teki verenseisauttajat koko maassa ajankohtaisiksi.

Eräässä tarinassa kerrotaan, miten tullaan noidaksi:

Isoetä oli oikea noita. Hän oli saanut taitonsa lappalaisukolta. Näin hän kertoi:

”Olin kymmenen vuoden ikäinen, kun meille sisään astui kerran kesällä lappalaisukko ja pyysi ruokaa. Olisin kylä hakenut ukolle syötävää, mutta olin yksin kotona enkä tiennyt, missä aitan avainta säilytettiin. Ukkopa ei vähästä hämmentynyt. Hän lupasi neuvoa minulle avaimen kätköpaikan.

Ja sieltä avain löytyikin, mistä ukko sen minulle neuvoi. Minä kannoin pöytään voita, viiliä, kalaa, lihaa ja leipää. Ukko söi tyytyväisenä ja maksoi sitten ruokansa. Lähtiessään hän sanoi minulle:

’Kiitos, sinä autoit minua, vanhaa nälkäistä miestä. Niinpä minä tahdon palkita sinut. Kunhan tulet täysi-ikäiseksi, saat salattuja tietoja ja taitoja, joita muilla ei ole. Aikuisena miehenä tiedät salaisista yhtä paljon kuin minä nyt.’

Niin siinä kävikin. Kun pääsin lailliseen ikään, elämäni muuttui kokonaan. Minulle avautui aivan uusi maailma: ymmärsin lintujen kielen, tiesin tautien syyt ja niitä parantavat rohdot. Ymmärsin ihmisten salaiset ajatukset. Hautausmaanjätki totteli minua, kirkon ovet avautuivat itsestään minulle. Osasin tekeytyä näkymättömäksi.

Lappalaisukko siirsi minulle kaikki taitonsa.”

SKEPTIKOIDEN TARINAT

KIRJA SAA MUISTAMAAN, että myös nykyajan tarinat kummituksista, ennustuksista ja paranormaaleista ilmiöistä ovat tosia kertojilleen ja usein myös kuulijoilleen. Ehkä 500 vuoden päästä tarinoista kootaan kirja, jossa todetaan että ne olivat luonteva osa joidenkin esivanhempiemme elämää. Tai ehkä jostain löytyy salatun maailman paljastava taikapussi, ja kansien väliin pääsevätkin skeptikoiden tarinat kuten Todistustaakka, Olkiukko ja Humanoidistipendi.

Kirjan mustavalkoisesta, teemaan oivasti sopivasta pelottavasta kuvituksesta on vastannut Jussi Kaakinen.

RISTO K. JÄRVINEN

HUUMORILLA USKONNOISTA

Mike Pohjola: Ihmisen poika. Gummerus, 2011.

Mike Pohjola on kirjoittanut hauskan, mutta paksun kirjan.

IHMISEN POIKA on yli 600-sivuinen möhkäle. Se kertoo Turusta, joka on rakennettu seitsemälle kukkuralle, kuten Roomakin. Se kertoo kikkailuun viehtyneestä pastori Farforsista, joka lasta kastaessaan painaa vaivihkaa jalkansa rakentamalleen valonheittimen kytkimelle niin, että kapea auringonsäde paistaa sateesta huolimatta suoraan lapsen kasvoille. Se kertoo Pekka Siitoimen yleisistä ohjeista, jotka edesauttavat henkisen voiman käyttöä (pitkä parta ja pitkä tukka, kasvisruoka ja salaperäinen olemus) ja Siitoimen pihapuussa hirtettynä roikkuneesta Muumipappa-nukesta, johon kiteytyi Naantalin saatananpalvonta-skene. Se kertoo Julius Sariolasta, joka murrosiässä tajuaa, että hän saattaa olla Ihmisen Poika, Jeesuksen toinen tuleminen.

JULIUS SARIOLA on kirjan päähenkilö, joka lukee uudelleen ja uudelleen Tarua Sormusten Herrasta, seuraa fanaattisesti Star Trek – uutta sukupolvea ja pelaa ahkerasti roolipelejä. Ufot ja haltiat, Kalevala ja kuningas Arthur, telepatia ja henkiparantaminen ja kaikki sellainen kiinnostaa häntä. Valkoinen magia ja okkultismi ovat mahdollisia reittejä hänelle, eivätkä automaattisesti johda Helvettiin. Hän kysyy pastori Farforsilta, miten armolahjoja saa käyttöön. ”Mä olen rukoillut aika paljon, mutta musta tuntuu, että vasta hiukan alkaa nähdä auroja ja parantaa, mutta esimerkiksi profetointi tai kielet ei vielä onnistu.”

Pyhän Tien seurakunnan herätyskokouksessa Julius opettelee puhumaan kielillä. Lahkolainen Kaisa neuvoa häntä: ”Rupeat vaan puhumaan, kyllä se siitä lähtee. Pyhä Henki auttaa. Kato tälle: Agababa ölömölö schutzen gatzen gorschen borrhchen jorschen lorchen lorsson larsson laxon exxon nixon saxon tuxon.” Hauskaa on, että Kaisa ei tiedä, mitä puhe tarkoittaa, sillä hänellä ei ole kielten selittämisen armolahjaa.

Toinen lahkolainen, Heini, eroaa myöhemmin lahkosta ja liittyy helluntaiseurakuntaan, jossa menettää neitsyytensä erään helluntalaiskaverinsa helluntalaisisän kanssa, joka pakottaa Heinin tekemään abortin, vaikka Jumala sellaiset kieltää. Tämän jälkeen Heini liittyy lestadiolaisiin (Suomen suurimmat kesäfestarit), jehovantodistajiin (paljon kiinnostavia ulkomaalaisia), ortodokseihin (ihana tuoksu jumalanpalveluksissa), harekrishnoiniin (hyvää kasvisruokaa) ja körtteihin (maalaisjuntteja).

JUMALPOMMI ON HEITETTY!

RIPPIKOULUN JÄLKEEN järkiperäinen lähestymistapa voittaa Juliuksen sisäisen taistelun ja hän alkaa uskoa älylliseen maailmankuvaan, jossa evoluutioon, alkuräjähdyksiin ja vapaaseen tahtoon eivät vaikuta mitkään luonnonlakeja salaperäisemmät voimat. Samoihin aikoihin Suomi liittyy Euroopan Unioniin. Pyhän Tien seurakunnan jäsenillä on hämääviä teorioita siitä, miten EU on Antikristus ja lipun kaksitoista tähteä on ennustettu Ilmestyskirjassa. Julius tutkii okkulttisessa kirjakaupassa kirjaa *Ufot, uskonto ja paholainen*, jonka myötä hänen kiinnostuksensa salatieteitä ja magiaa kohtaan muuttuu puhtaasti akateemiseksi.

Ihmisen poika kertoo myös Juliuksen Matias-ystävästä, jota Julius oli pitänyt järkevänä miehenä, mutta joka oli kummallisen tiedeuskon vallassa. ”Eiku mä en usko että on olemassa Jumalaa, mutta mä uskon että ihmiset voi silti kokea Jumalan! Koska! Koska ihmisen aivojen ohimolohkoissa on sellasia osasia, jotka tuottaa sen tuntemuksen tietyissä tilanteissa. Esimerkiksi epileptisen kohtauksen yhteydessä tai LSD:n vaikutuksen alaisena.” Matias kertoo, että ohimolohkoja voidaan stimuloida myös magneettikentillä. ”Yks kanadalainen tutkija on kehittänyt simmosen laitteen ku Jumalakypärä.”

Kirjan loppuhuipennus tapahtuu mielenosoituksessa Raunion puutalokorttelin puolesta. Matiaksen tietokone lähettää ihmisten ohimoihin valtavan magneettipulssin, Jumalpommin. Tämän jälkeen tarjolla on vaihtoehtoisia loppuja kirjalle ja Juliuksen kohtalolle uutena Jeesuksena sen perusteella, mitä lukija itse tuntee Jumalpommin jäljiltä: ei mitään epätavallista, jotain selittämätöntä, Jumalan läsnäolon.

Ihmisen poika on sekoitus päiväkirjamerkintää, kunallispoliittikkaa, pitkää roolipelikuvausta ja muita harha-askeleita, huonoa dialogia ja kirjoitusvirheitä. Kaiken kruunaa homman lekkeriksi lyövä loppu, joka saa kokemaan, että on lukenut kirjan vain tullakseen huijatuksi. Tästä huolimatta kirjaa lukee mielellään, sillä aiheet ovat kiinnostavia ja huumori kohdallaan. Paras vitsi on takalieveessä, jonka mukaan kirjan elokuvaoikeudet on jo otettu Hollywoodiin.

RISTO K. JÄRVINEN

SKEPSIKSEN HAASTE

10 000 EUROA
PUHTAANA KÄTEEN SILLE, JOKA TUOTTA
VALVOTUISSA OLOSUHTEISSA
PARANORMAALIN ILMIÖN.

DOSENTTI HANNU KARTTUNEN ja TAIKURI IIRO SEPPÄNEN ovat lupautuneet maksamaan kumpikin 2500 EUROA edellä mainitusta kokonaissummasta. Haastesumma voidaan maksaa myös humanoidistipendinä – 10 000 EUROA puhtaana ulottimeen sille humanoidille, joka itse noutaa stipendin ja antaa samalla DNA- (tai vastaavan) näytteen. Poikkeustapauksessa summa voidaan myös maksaa (mikäli esimerkiksi henkilötunnuksen tai pankkikortin saanti on osoittautunut humanoidille vaikeaksi) mukana seuraavalle ihmiskontaktiseuralaiselle.

LIITY SKEPSIKSEN JÄSENEKSI!

Kuka tahansa kiinnostunut voi hakea jäsenyyttä koulutustaustasta ja elämäkokemuksesta riippumatta, kun hän hyväksyy yhdistyksen säännöissä määritellyn tarkoituksen ja toimintaperiaatteet.

Yhdistyksen kalenterivuositainen jäsenmaksu vuodelle 2012 (sis. Skeptikko-lehden tilauksen) on 25 € tai alle 24-vuotiailta 12,50 € (jos olet alle 24-vuotias, ilmoita syntymäaikasi).

Voit myös tilata Skeptikko-lehden liittymättä jäseneksi. Tilausmaksu on 25 € / vuosi. Jos liityt keskellä vuotta, sinulle toimitetaan kaikki kuluva vuonna ilmestyneet Skeptikko-lehdet jälkepäin.

Voit liittyä Skepsikseen netissä tai lähettämällä vapaamuotoisen hakemuksen sihteerillemme: Anna-Liisa Räihä, Borgströminkuja 1 B 19, 00840 Helsinki.

Täytä jäsenhakemuskavake: www.skepsis.fi/liity/

SKEPSIS^{RY}

25 vuotta kysymyksiä

Skepsis ry:n yhteystiedot

Postiosoite: PL 483, 00101 HELSINKI

Internet: www.skepsis.fi

Pankkiyhteys: AKTIA FI13 4055 2920 1119 88

Jäsenasiat, lehtitilaukset, osoitteenmuutokset

Anna-Liisa Räihä

Borgströminkuja 1 B 19

00840 Helsinki

puh. (09) 698 1976

membership@skepsis.fi

Taloudenhoitaja:

Toni Heikkinen

Härkävuorentie 8

01260 Vantaa

treasurer@skepsis.fi

puh: 050 537 3792

Skepsiksen hallitus vuonna 2012:

Puheenjohtaja **Pertti Laine**

varapuheenjohtaja **Otto J. Mäkelä**,

Ville Aarnikko, **Denis Galkin**, **Juha Leinivaara**,

Heikki Nevala, **Tiina Raevaara**.

Alueyhteyshenkilöt

Joensuu: Vesa Tenhunen

puh. 0400 935 893

vesa.tenhunen@skepsis.fi

Jyväskylä: Juha Merikoski

puh. 040 755 1820

juha.merikoski@skepsis.fi

Oulu: Mikko Repka

puh: 050 482 1419

mikko.repka@skepsis.fi

Tampere: Jose Ahonen

puh. 040 558 7497

jose.ahonen@skepsis.fi

Turku: Heikki Kujanpää

puh. 044 022 0420

heikki.kujanpaa@skepsis.fi

Skepsis ry:n tieteellinen neuvottelukunta

TNK:n puheenjohtaja, professori **Jukka Maalampi** (hiukkasfysiikka), professori **Kari Enqvist** (fysiikka), professori **Mika Hemmo** (oikeustiede), PsT **Virpi Kalakoski** (psykologia), professori **Hannu Karttunen** (tähtitiede), **S. Albert Kivinen** (filosofia), professori **Hanna Kokko** (biologia, ekologia), professori **Eerik Lagerspetz** (yhteiskuntatiede/filosofia), professori **Hannu Lauerma** (lääketiede), professori **Anto Leikola** (biologia, oppihistoria), dosentti **Marjaana Lindeman** (psykologia), dosentti **Juha Merikoski** (fysiikka), dosentti **Markku Myllykangas** (terveys sosiologia), dosentti **Ilkka Pyysiäinen** (uskontotiede), professori **Jeja Pekka Roos** (sosiaalipolitiikka), dosentti **Veijo Saano** (lääketiede), **Anssi Saura** (biologia).

Skepsis ry on vuonna 1987 perustettu suomalaisten skeptikkojen yhdistys.

Skepsiksen vuonna 2009 muutettujen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus on:

- Edistää kriittistä ajattelua, tieteellisen tiedon hankintamenetelmien opetusta sekä tieteseen ja järkeen perustuvaa käsitystä maailmasta.
- Edistää kiisteltyjen tai erityisen poikkeuksellisten väitteiden tieteellistä tarkastelua.
- Edistää keskustelua tieteelliseen maailmankuvaan liittyvistä tärkeistä aiheista.
- Ylläpitää tällaisesta toiminnasta kiinnostuneiden ihmisten verkostoa, järjestää kokouksia ja keskustelu- ja luentotilaisuuksia sekä harjoittaa tiedotus- ja valistustoimintaa.

Yhdistys on poliittisesti, aatteellisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton. Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka hy-

väksyy yhdistyksen tarkoituksen ja toimintaperiaatteet. Kannattavaksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Yhdistys julkaisee viisi kertaa vuodessa ilmestyvää Skeptikko-lehteä.

Mallia yhdistykselle haettiin Yhdysvalloissa 1976 perustetusta CSICOPista (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal), mikä ilmenee mm. yhdistysten samankaltaisina toimintaperiaatteina. Skepsis ry toimii kuitenkin itsenäisesti, vaikkakin yhteistyössä CSICOPin (nykyään CSI – the Committee for Skeptical Inquiry) ja muiden vastaavien järjestöjen kanssa.

Yhdistys on ECSOn (European Council of Skeptical Organisations) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenjärjestö.

SKEPSIKSELLE KAKSI UUTTA ESITETTÄ

Skepsis ry on teettänyt kaksi uutta esitettä suurelle yleisölle jaettavaksi. Esitteissä kerrotaan, mikä on Skeptikko-lehti, mikä on Huuhaa-palkinto ja mikä on Sokrates-palkinto.

Esitteissä kerrotaan Skepsiksen tarkoituksesta ja Skepsiksen 10 000 euron haasteesta. Mukana on luonnollisesti kehoitus liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Jos innostuit ajatuksesta jakaa esitteitä, niitä voi tiedustella sihteeriltämme: secretary@skepsis.fi

Vain 15 €

NÄYTÄ SKEPTIKOLTA!

HANKI SKEPSIS RY:N T-PAITA

Myydään yhdistyksen
järjestämissä tilaisuuksissa ja
postitse.

Tilaukset:
secretary@skepsis.fi
tai 09 698 1976

Mallit:
1. Ihanko totta? 2. Sapere Aude
Koot: S, M, L, XL, XXL.